

บทที่ 5

เกณฑ์ที่มีความสัมพันธ์กับการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าวโทรทัศน์ระหว่าง ศูนย์ข่าวในส่วนภูมิภาคกับสถานีแม่ข่าย

การศึกษาวิจัยนี้ต้องการทราบถึงเกณฑ์ที่มีความสัมพันธ์กับการพิจารณาคัดเลือก และกำหนดประเด็นข่าวของศูนย์ข่าวภูมิภาคกับสถานีแม่ข่าย ของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สทท.11 ที่มีการรายงานจากศูนย์ข่าวที่ออกอากาศในเดือนกันยายน พ.ศ.2542 เท่านั้น

จากการศึกษาพบว่าเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือก และกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคระหว่างศูนย์ข่าวกับสถานีแม่ข่ายขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์กรและนโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง ผู้วิจัยจะได้นำเสนอกรอบนโยบายจากผู้บริหารในส่วนกลางที่ปฏิบัติในส่วนภูมิภาคใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาค จากนั้นนำเสนอตารางจำแนกประเภทข่าวภูมิภาคเดือน กันยายน พ.ศ. 2542 ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 , 7 และ สทท. 11 พร้อมทั้งประเด็นการรายงานข่าวในระหว่างวันที่ 20-26 กันยายน พ.ศ. 2542 สัปดาห์สุดท้ายของเดือน ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นคือ โรงงานอบลำไยหงษ์ไทยเกษตรพัฒนาระเบิดที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งถูกนำเสนออย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างการนำเสนอข่าวกรณีเหตุการณ์โรงงานอบลำไยหงษ์ไทยเกษตรพัฒนาระเบิดที่จังหวัดเชียงใหม่ และข่าวการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในส่วนภูมิภาค มาอธิบายถึงความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคระหว่างศูนย์ข่าวกับสถานีแม่ข่าย

เกณฑ์ที่มีความสัมพันธ์กับการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าวโทรทัศน์ระหว่างศูนย์ข่าวในส่วนภูมิภาคกับสถานีแม่ข่าย

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

ปัจจัยด้านนโยบาย

จากการศึกษาพบว่า การพิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าว ในการผลิตข่าวภูมิภาคขึ้นอยู่กับนโยบายการนำเสนอข่าวของผู้บริหารสถานี โดยเฉพาะศึกษา พลโท สมพงษ์ ใหม่วิจิตร ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกได้มอบนโยบายเรื่องการผลิตและนำเสนอข่าวดังนี้

1. พัฒนาการผลิตและนำเสนอข่าวโดยยึดหลักถูกต้อง รวดเร็ว เป็นกลาง และสร้างสรรค์ โดยเฉพาะข่าวสามารถแทรกเข้าไปในรายการปกติได้ตามความจำเป็น
2. พิจารณาผลิตและนำเสนอประเด็นข่าว ซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไป รวบรวมข้อมูลจากทุกแง่มุม และนำเสนออย่างต่อเนื่อง
3. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกองทัพ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชนตามนโยบาย คณะกรรมการบริหารกิจการวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก(กบว.ทบ.)
4. การเสนอข่าวอาชญากรรมซึ่งเป็นที่น่าสนใจของประชาชนให้กระทำได้ แต่พึงระมัดระวังไม่ให้ภาพที่ปรากฏเป็นที่อุจาด

จากการสัมภาษณ์ พลโท สมพงษ์ ใหม่วิจิตร ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกได้กล่าวถึงนโยบายการนำเสนอข่าวไว้ดังนี้

...นโยบายหลัก ๆ ของเราคือ ข่าวเราต้องถูกต้อง รวดเร็ว เป็นกลาง สร้างสรรค์ นี่คือนั่นแรกที่ให้ไว้ สองคือ เราจะใช้บุคลากร และเครื่องมือที่มีอยู่ที่เป็นจริง เมื่อเทียบกับช่องอื่นเราก่อนข้างจะมีเครื่องมือจำกัด แต่เราจะใช้เครื่องมือและบุคลากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามคือ ขยายเวลาโฆษณาข่าวภาคค่ำซึ่งเป็นการเสนอข่าวหลัก ให้ละเว้นโฆษณาที่จะเป็นสารคดีขยายขาด เพราะมันเข้ามาตัดทอนตัวเนื้อข่าวที่สำคัญ สำหรับข่าวในภูมิภาคก็ต้องเป็นข่าวของประเทศต้อง

พิจารณาถึงสิ่งที่ประชาชนทั่วไปสนใจ รวบรวมข้อมูลจากทุกแง่มุม และนำเสนออย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญคือ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกองทัพเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชน เพราะสถานีเรากำลังตั้งขึ้นมาด้วยจุดประสงค์ 3 อย่าง...(สมพงษ์ ไหม่วิจิตร, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2543)

จากการสัมภาษณ์ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานข่าวพบว่า ได้นำนโยบายดังกล่าวมาเป็นกรอบในการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าว ซึ่งในด้านของความถูกต้อง รวดเร็ว เป็นกลาง และสร้างสรรค์นั้นผู้ปฏิบัติจะคำนึงถึงความถูกต้องและเป็นกลางมากกว่าความรวดเร็วดังนี้

...โครงสร้างการบริหาร ช่อง 5 ที่มีทหารบังคับอยู่ยอมรับว่าลำบากใจพอสมควร ช่อง 5 เราเป็นข่าวเปิด ความชัดเจนเราไม่มี เช่น ข่าวปะทะกันกับกำลังต่าง ๆ ต้องรอให้กองทหารพิสูจน์ทราบก่อนว่าจริงไหม ทั้ง ๆ ที่เราได้ก่อน แต่เราไม่สามารถจะนำเสนอได้ให้เรารอ คนอื่นเสนอไปหมดแล้ว ถึงให้เราออกข่าวเราก็เขยไปหมดแล้ว...(อุทัย เต็มทอง, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2543)

...เกณฑ์ในการเลือกข่าวมี 2 ประการ หนึ่ง ข่าวตามกระแสเพราะอยู่ในความสนใจของประชาชน สองนโยบายจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง เช่นข่าวการพัฒนา เศรษฐกิจพอเพียง การดูแลสุขภาพ...(แคทริน ถ้ำแก้ว, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2543)

...ยึดความสดในพื้นที่และที่ประชาชนสนใจ เน้นข่าวการพัฒนา การศึกษา การเกษตรรวมทั้งข่าวจากทางราชการที่จะเป็นข้อมูลให้ประชาชนได้รับทราบ ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งความเคลื่อนไหวด้านการเมืองในส่วนกลาง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการอาชีพในท้องถิ่น...(วสันต์ รัชตะมาลา, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2543)

จากการศึกษาพบว่า เกณฑ์ที่ผู้ปฏิบัติยึดเป็นกรอบในการรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ออกมาเป็นข่าวนั้น สอดคล้องกับคุณสมบัติของข่าว ดังที่ ดร.ฉวี ทิรัญรักษ์ ได้กล่าวไว้ว่า ข่าวต้องมีความถูกต้อง มีความเป็นกลางไม่แสดงความคิดเห็นลงไปให้ข่าว ส่วนด้านของคุณค่าข่าวได้เน้นการนำเสนอข่าวที่ประชาชนสนใจ (Human Interest) ข่าวที่มีผลกระทบกระเทือน (Consequence) ต่อประชาชนในด้านต่าง ๆ แต่ไม่เน้นองค์ประกอบด้านความขัดแย้ง (Conflict)

ความมีเงื่อนไข (Suspense) โดยเฉพาะความสด (Timeliness)แต่ให้ความสำคัญกับความถูกต้องมากกว่า เนื่องจากช่อง 5 เป็นสถานีโทรทัศน์ของกองทัพบกทำให้ต้องระมัดระวังในการนำเสนอข่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวการปะทะตามแนวชายแดน

... จากโครงสร้างการบริหารของ ช่อง 5 ที่มีกองทัพบกเป็นเจ้าของ มีผลต่อการกำหนดนโยบายเป็นอย่างมาก ข่าวบริเวณชายแดน ข่าวความมั่นคง ต้องอิงกองทัพบก ต้องคอยฟังกองทัพบกว่าจะเอาอย่างไร แต่โดยทั่วไปแล้วในฐานะเราเป็นฝ่ายราชการ การเสนอข่าวต่อระมัดระวังไม่กระทบกระทั่งกับฝ่ายบริหาร หรือวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายบริหาร เราต้องหลีกเลี่ยงโดยเน้นการเขียนข่าวที่จะเกิดผลกระทบ ให้เสนอว่าเกิดอะไรขึ้น ที่ไหน อย่างไร ที่ประชาชนควรรู้ไม่ใช่คำวิพากษ์วิจารณ์ ไม่ใช่ข้อวิเคราะห์ลงไปในช่วง... (ชูเกียรติ มุ่งมิตร, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2543)

... ข่าวไหนที่กระทบต่อสถาบันกองทัพบก เราจะหลีกเลี่ยงและข่าวที่โจมตีรัฐบาลอย่างรุนแรงเราก็หลีกเลี่ยง เพราะว่าสถานีโทรทัศน์ของเราเป็นของราชการด้วย เมื่อเราเสนอข่าวอย่างนั้น ผู้ชมต้องคิดว่าสถานีรัฐบาลยังดำรงรัฐบาลต้องไม่ดีแน่ เพราะฉะนั้นเวลาดูข่าวหยาบข่าวมาต้องคำนึงอย่างนี้เป็นหลัก... (วสันต์ คุ้มทะมาลา, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2543)

...บ่อยครั้งที่การรายงานในพื้นที่ ข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลดิบ ซึ่งยังไม่ถูกต้องเสมอไป แต่ช่อง5การนำเสนออะไรไปต้องตรวจสอบข้อมูลให้ชัดเจนก่อนไม่เช่นนั้นจะมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้...(กนิจญาณ์ กุฎอินทร์ , สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2543)

... เราเข้าใจภารกิจของทางช่อง 5 ดี ว่าต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง เพราะนโยบายส่วนหนึ่งต้องมาจากตรงนั้นด้วย ว่าเราต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างทหารกับประชาชน ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม ที่ทำอยู่ก็คือว่า เมื่อเรามีโอกาสที่จะสอดแทรก ภาพที่แสดงถึงความรักระหว่างทหารกับประชาชน หรือ ทหารมีส่วนร่วมกับสังคม การเมือง เราจะแทรกเข้าไปเสมอ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี... (แคทริน ถ้าแก้ว, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2543)

จะเห็นได้ว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกข่าว สอดคล้องกับแนวคิดความต้องการขององค์กรข่าว (News Organization Requirement) ของ Herbert J. Gans ที่

สรุปว่า หลักการเลือกข่าวอาจได้รับอิทธิพลจากโครงสร้างขององค์กรด้วย ทั้งนี้เนื่องจากสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เป็นของกองทัพบก มีการบริหารงานโดยนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกองทัพจึงต้องผ่านการพิจารณาถ่วงถ่วงมากเป็นพิเศษ และระมัดระวังไม่ให้กระทบกระทั่งต่อกองทัพ

ปัจจัยด้านเวลา

จากการศึกษาพบว่าเกณฑ์ปัจจัยด้านเวลา ผู้ปฏิบัติงานข่าวได้นำมาเป็นข้อพิจารณาในการคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาค โดยปกติการรายงานข่าวจากศูนย์ข่าวภูมิภาค ช่อง 5 จะนำเสนอวันละ 2 ครั้ง ๆ ละประมาณ 2-2.30 นาที ในช่วงข่าวภาคเช้าเวลา 05.30น.-06.00 น. และข่าวภาคเที่ยง เวลา 12.00น.-12.30 น. ในวันราชการ และนำเสนอในข่าวภาคเช้าเวลา 05.30น.-06.00 น. และ ข่าวภาคแรกเวลา 17.00น.-17.30 น. ในวันหยุดราชการ ซึ่งช่วงเวลาที่แตกต่างกันได้ส่งผลต่อการเสนอข่าวภูมิภาคดังที่บรรณาธิการข่าวภูมิภาคได้ให้สัมภาษณ์ไว้ ดังนี้

...ในข่าวภาคเช้าจะเน้นข่าวเศรษฐกิจชุมชน กิจกรรมชาวบ้าน งดข่าวอาชญากรรม สำหรับข่าวเที่ยงจะเด่นกว่าข่าวเช้า จะนำเสนอข่าวเหตุการณ์ประจำวันที่สอดคล้องกับเหตุการณ์บ้านเมือง ทั้งข่าวการเมือง สังคมหรือเศรษฐกิจ ถ้ามีข่าวเร่งด่วนที่สำคัญ ๆ ก็จะประสานเข้าไปยังกรุงเทพฯ ถ้าตกลงก็เตรียมส่งสัญญาณ ...(นิทัศน์ เบญจพลไชยโชติ, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2543)

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ยังพบว่าระยะเวลาการนำเสนอช่วงเวลาละ 2 นาทีไม่เพียงพอที่จะนำเสนอรายละเอียดของข่าวได้ โดยเฉพาะข่าวความขัดแย้ง

...ข่าวภูมิภาคไม่มีเวลาที่จะนำเสนอข่าว 2 ด้าน เช่นข่าวเที่ยงได้แค่ 2 นาทีเพราะฉะนั้นข่าวที่เขียนแต่ละข่าวจะประมาณ 40 วินาที ต้องกระชับพูดน้อยใจความกว้าง.... (วสันต์ รัชมะมาลา, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2543)

...เวลานำเสนอน้อยมาก บางทีข่าวเราเทียบแล้ว HOT HOT เด่น ๆ เราไม่ตก แต่บางครั้งไม่ได้ออกอากาศ มีการปะทะกันดุเดือด อาจจะเป็นทางเหนือมีการจับยาบ้า ปะทะกับชายแดนไทยกับกัมพูชา ขจก.คือคุณค่าของมันสำคัญหมด แต่เรามาซงักกันตรงเวลา ถ้าวันไหนเราเจอข่าวเจ้ายาว ๆ ข่าวพวกนี้แทบจะดับแล้วไม่ขึ้น ก็ตกไปเลย บางช่องเขาจะแข่งกัน คือ ใครเสนอได้ก่อนเร็วกว่า เขาถือว่าทันเหตุการณ์ เป็นช่วงชิงกันตรงนั้น แต่เราประสบปัญหา 2 ทาง ทำให้คุณค่าของข่าวลดลงไป ต้องออกเที่ยงคืน กลายเป็นไม่สด กลายเป็นว่าช่อง 5 ไปไหนทำไมตกข่าว ทั้ง ๆ ที่ในคิวเรามีแต่จะไปโดนตัดกลางอากาศ...(นงฤดี จันทะสิงห์, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2543)

ปัจจัยด้านผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

จากการศึกษาพบว่า ในการนำเสนอข่าวภูมิภาค ข่าวบางส่วนจะมาจากผู้สื่อข่าวพิเศษที่ประจำในแต่ละจังหวัดซึ่งจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับแหล่งข่าวในพื้นที่ เพื่อเอื้อประโยชน์ในการหาข่าว โดยแหล่งข่าวในที่นี้หมายถึงผู้ว่าราชการจังหวัด นักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ นักธุรกิจในพื้นที่ เป็นต้น ความใกล้ชิดดังกล่าวอาจทำให้เกิดการพึ่งพาซึ่งกันและกันตามมา กล่าวคือ แหล่งข่าวเหล่านั้น ร้องขอให้ทำข่าว หรือ นำเสนอข่าวที่ขัดกับเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข่าวภูมิภาคของสถานี หรือ การนำเสนอข่าวที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ ทำให้เกิดการข่มขู่ตามมา

...อิทธิพลมีมาก เช่น ที่ กาญจนบุรี อย่างเรื่องบ้าน 3 หลัง เราจะไม่กล้าเข้าพื้นที่ เราต้องเห็นใจ เขาเป็นคนในพื้นที่ เขามีแหล่งข่าวแล้วถ้าไปเจอแหล่งข่าวของคนมีอิทธิพลในพื้นที่ การทำงานของเขาลำบาก การเจาะข่าวของเขาไม่เต็มที แน่นนอน และความเป็นอยู่ของเขาอยู่ที่นั่น ถ้าถามว่าเขารู้สึกกว่าเราไหม เขารู้สึกกว่าเราแต่ไม่สามารถที่จะถ่ายทอดมาให้เราได้ แต่ก็ต้องไปตามน้ำ บางครั้งเขาจะรู้สึกอึดอัด จะโทรมาว่าให้ส่วนกลางไปเจาะได้ไหม ซึ่งผลกระทบหลักของเขา คือ อย่านำไปกระทบคนที่ผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น พอเป็นอย่างนี้ปุ๊บ ข่าวเราจะไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ จากที่เคยหนัก ๆ ก็จะเป็นเบาลง..(นงฤดี จันทะสิงห์, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2543)

...บางข่าวสำคัญจะมีมาขอปิดข่าว ถ้าปิดข่าวผมจะโทรเข้าสถานี เช่น ข่าวสะพานถล่มของ รพช.(เร่งรัดพัฒนาชนบท) จะปิดข่าวโดยให้เงินทุกช่องเลย ก็จะปรึกษาข้างในกอง

บรรณาธิการถ้าเราก็ออก ก็คงตกข่าวผมก็ไม่ว่าช่องอื่นเขารับไปหรือเปล่า แต่เราก็ส่งข่าว แต่ผมก็โทรไปก่อน...(สมควร ชัยบุรินทร์, สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์ 2543)

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ปัจจัยผู้มีอิทธิพลมีผลต่อการนำเสนอข่าวภูมิภาคช่อง 5 โดย หลีกเลี้ยงที่จะนำเสนอข่าวความขัดแย้ง หรือการทำหน้าที่สื่อมวลชนในการตรวจสอบหาข้อเท็จจริงมาตีแผ่ ผู้มีอิทธิพลจะยังคงใช้การข่มขู่คุกคามสื่อมวลชนต่อไป เนื่องจากเห็นว่าเป็นการกระทำที่ได้ผล

ปัจจัยด้านศาสนา

จากการศึกษาพบว่า การนำเสนอข่าวภูมิภาคของช่อง 5 โดยเฉพาะศูนย์ข่าวภาคใต้ จะให้ความสำคัญตระวังเป็นพิเศษในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับศาสนา เนื่องจาก ศาสนาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน การนำเสนอต้องระมัดระวัง ไม่ให้ไปกระทบต่อความเชื่อ ความ ศรัทธา หลีกเลี้ยงข่าวที่จะทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่นับถือศาสนาอิสลามกันมาก นายนิทัศน์ เบญจพลไชยโชติ รักษาการบรรณาธิการข่าวภูมิภาคภาคใต้ ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้

..ผมเป็นคนพื้นเพอยู่แล้ว รู้หลักศาสนา รู้ว่าไหนควรถ่ายไม่ควรถ่าย อันไหนไม่ควรหยิบยกมาเล่นเพราะศาสนาเป็นเรื่องละเอียดอ่อนมาก พิจารณาเป็นขั้นเป็นตอน เช่นพยายามอย่าระบุว่าศาสนาเขาไม่ดี ภาพมัสยิด ไม่เอาความแตกต่างของเชื้อชาติมาเล่น ทางเราพยายามนำเสนอสื่อบุคคลเกี่ยวกับประเพณี พยายามเอากิจกรรมดี ๆ ของเขามาออกอากาศ ปกติเขาให้ความร่วมมือดี อย่างกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด ผู้นำศาสนาเขาช่วยทำกิจกรรมได้ดีมาก ส่วนใหญ่ออกในรูปแบบ 1. เรากลับในรูปแบบ 2. โครงการของทหารทักษิณพัฒนา เกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติด ที่ทหารเข้าไปช่วยเหลือมุสลิม เคยมีบางช่อง เช่น ช่อง 9 ใช้ภาพท่าละหมาดไปประกอบข่าวเกี่ยวกับยาเสพติด เขาบอกทำไมถูกต้อง ทำให้ศาสนาเขาเสื่อมเสีย มุสลิมไม่ใช่ติดยาเสพติด เอาภาพพิธีทางศาสนามาใช้ไม่ได้...(นิทัศน์ เบญจพลไชยโชติ, สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2543)

ปัจจัยทางด้านศาสนาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ ผู้กรองสาร หรือ Gatekeeper ใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวเผยแพร่สู่ประชาชน เพื่อความกลมเกลียวในประเทศจึงมักจะหลีกเลี่ยงการเสนอข่าวที่จะทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในด้านศาสนา

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

ปัจจัยด้านนโยบาย

จากการศึกษาเอกสารนโยบายการนำเสนอข่าวของ ช่อง 7 พบว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือก และกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาค ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 มีดังนี้

1. นำเสนอข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน อย่างรวดเร็ว ฉับไวและเที่ยงตรง
2. สะท้อนปัญหาของประชาชนทั่วทุกภูมิภาค

จากสารของ นายชาติเชื้อ กรรณสูต ผู้อำนวยการสถานี ในโอกาสเปิดศูนย์ข่าวภูมิภาคจังหวัดขอนแก่นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2534 ได้กล่าวถึงนโยบายหลักของสถานีไว้ดังนี้

นโยบายหลักของสถานีได้แก่ คำนึงถึงสิ่งที่เป็นประโยชน์ของประเทศชาติ ให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสารของรัฐบาลให้การสนับสนุนเศรษฐกิจ ให้บริการกับหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ ให้ความรู้ในรูปของความบันเทิงให้รายได้แก่สถานีเพื่อประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพของรายการยึดมั่นที่จะเสนอความจริงพร้อมกับความมั่งคั่งด้านวัฒนธรรมอันล้ำค่า เพื่อสร้างเสริมคุณภาพของประชาชน ทั้งด้านความรู้และคุณธรรม

จากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานข่าวพบว่า มีเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือก และกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคดังนี้

....จุดมุ่งหมายการทำข่าวของเราจริง ๆ จุดหลักคือ ให้ประชาชนรู้ว่าเกิดอะไรขึ้น

ในด้านโน้มนำด้านนี้ เรื่องการเมือง สังคม เรื่องที่น่าสนใจ เราพยายามให้ข่าวสาร เรื่องที่สำคัญ มีผลกระทบต่อเขา เรื่องที่น่าสนใจ ที่เขาอยากรู้..... (วสันต์ ภัยหลีกส์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2543)

....ความต่อเนื่องของข่าว ดูว่าเป็นข่าวใหญ่ใหม่ เน้นความสดใหม่ของข่าว...
(กฤษณะ อนุชน, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2543)

...ยึดนโยบายของบริษัทที่ บรรณาธิการข่าวภูมิภาคเสนอไป คือเน้นความรวดเร็ว ถูกต้องเป็นหลัก เพื่อทันต่อการแข่งขัน ทันสถานการณ์ ในส่วนภูมิภาคเรากำหนดเองด้วยว่าต้องเป็นข่าวดีมีคุณภาพ และอยู่ในความสนใจของประชาชน หากเป็นข่าวเหตุการณ์ต้องเทียบว่าชัดกับองค์กรหรือนโยบายหรือไม่เราต้องเสนอข่าวที่เป็นกลาง...(ธีรศักดิ์ คำขวัญ, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2543)

...จะยึดนโยบายหลักจากกรุงเทพก่อน หลังจากนั้นหัวหน้าศูนย์จะมากำหนดในพื้นที่ว่าขณะนั้นมีอะไรแล้วส่งให้พื้นที่ไปเจาะดู ส่วนข่าวสัมมนาถ้าเราเสนอว่ามีการสัมมนาที่ไหน มีใครเข้าร่วมสัมมนาบ้างก็จะธรรมดา เราก็จะเห็นว่าบุคคลที่เข้าร่วมสัมมนาเขาสนใจแค่ไหน มีแง่คิดในการสัมมนาอะไรบ้าง...(กฤษณา คำอุบล, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2543)

...นโยบายหลักของศูนย์ข่าวภูมิภาค เป็นของผู้บริหารสั่งลงมาที่กองบรรณาธิการ ถ้าเป็นงานด่วนงานพิเศษ เช่น เลือกตั้ง เครื่องบินตก หรือข่าวเจาะ แต่ถ้าเป็นข่าวชาวบ้าน ข่าวอาชญากรรมทั่วไปไม่ซับซ้อน ไม่มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง หัวหน้าศูนย์ข่าวมีอำนาจตัดสินใจที่จะนำเสนอข่าวนั้นได้เลย...(วิจิต รุสิตานนท์, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2543)

...ความรวดเร็ว และความถูกต้อง น่าจะมาพร้อม ๆ กัน แต่บางครั้งมีความผิดพลาดข่าวในเรื่องของความถูกต้อง แต่ก็ไม่ใช่ผิดพลาดจากหน้ามือเป็นหลังมือ แต่ตัวเลขไม่น่าผิดมากก็พยายามให้รวดเร็ว และถูกต้องมากที่สุด แต่บางครั้งก็ต้องตรวจสอบ เช่น โรงงานอบลำไยระเบิด เราไม่สามารถตรวจสอบ จำนวนผู้เสียชีวิตที่ถูกต้องได้ ถามจากหน่วยกู้ภัย โรงพยาบาลตอบไม่ตรงกันเลย เราต้องเชื่อถือหน่วยงานที่ใกล้เคียงที่สุดและเชื่อถือได้มากที่สุด...(กิ่งทอง พันธุ์ไพบุลย์, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2543)

ในส่วนของผู้สื่อข่าวพิเศษจะใช้เกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าวที่คล้ายคลึงกับผู้ดูแลศูนย์ข่าวกล่าวคือยึดหลักนโยบายของสถานี แต่นอกจากจะรับนโยบายจากบรรณาธิการข่าวส่วนกลางแล้วยังรับนโยบายจากศูนย์ข่าวด้วย

...จะรับนโยบายจากกองบรรณาธิการ สำนักงานใหญ่ช่อง 7 และรับนโยบายอีกส่วนหนึ่งจากศูนย์ข่าวภาคใต้ จะต้องทำข่าวตามเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะข่าวเฉพาะหน้าเป็นต้นว่าข่าวอาชญากรรม หรืออุบัติเหตุต่าง ๆ เป็นข่าวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เขาจะเจาะจงให้ไปทำข่าว มีผู้ประสบภัย เสียชีวิต บาดเจ็บเท่าไร ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยราชการใดบ้าง นอกจากนี้จะดูด้วยว่าข่าวนี้มีความสำคัญต่อสังคม ต่อชีวิตประจำวันของประชาชน ชนตึบ้านเมืองอย่างไร ... (ญัตติ จันทรมงคล, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2543)

...เราจะคัดข่าวประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อพี่น้องประชาชนเป็นหลักเพื่อกระตุ้นให้องค์กรรัฐเข้ามามีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม เราจะเน้นเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของในหลวง...(ธนรัตน์ แสงเทียน, สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2543)

...ยึดถือความจริงเป็นหลัก รวดเร็วและแม่นยำ ต้องประสานงานให้ได้ชัดเจนว่าข่าวถูกต้อง...(สุพล ภูพวงเพชร, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2543)

... ข่าวจากส่วนราชการ ผมจะตามน้อยมาก เพราะใครๆ ก็ตาม และมีโอกาสน้อยมากในการนำเสนอ ผมจะพยายามหลีกเลี่ยง...(เดชา กฤตยารกุล, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2543)

...ถ้าเป็นข่าวเปิดงานจะดูว่าเกี่ยวข้องกับอะไร เกษตรหรือประมงเป็นประโยชน์ต่อประชาชนไหม เปิดงานบางงานแค่เพื่อเอาใจผู้เปิดงานเราก็ไม่ไป...(วรวิภา เวตรง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2543)

นโยบายหลักของสถานีได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติไว้อย่างกว้าง ๆ ฝ่ายข่าวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสถานีและไม่มีนโยบายประกาศเป็นลายลักษณ์อักษร จึงต้องปฏิบัติตามนโยบายหลักของสถานีอย่างไรก็ตามการจะนำเสนอข่าวจากศูนย์ข่าวภูมิภาคทุกข่าวจะต้องผ่านความเห็นชอบของบรรณาธิการข่าวส่วนกลางก่อน

...เจ้าหน้าที่ที่ไปอยู่ศูนย์ข่าวต้องทำข่าวครอบคลุมทุกข่าวไม่เลือกว่าเป็นสายไหน ข่าวการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ทำหมดทุกข่าว เพราะถือเป็นตัวแทนที่เราส่งไป เพราะฉะนั้นคุณต้อง Cover ทั้งหมดที่มีอยู่ เมื่อมีปัญหาต้องแจ้งเข้ามาเราจะวินิจฉัยสั่งการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่คุณแก้ไขไม่ได้ ทุกอย่างต้องขึ้นกับทางนี้เป็นหลัก ข่าวสารที่ออกจะต้องผ่านเราเริ่มตั้งแต่เนื้อเรื่อง ประเด็น สคริปข่าวต่าง ๆ ต้องผ่านเราหมด คุณจะออกอากาศโดยพลการโดยที่เราไม่ทราบไม่ได้ เพราะทุกอย่างผมต้องรับผิดชอบหมด ออกอากาศทั่วประเทศ ถ้ามีอะไรผิดพลาดมาผมเป็นคนแรกที่ต้องรับผิดชอบหมด เพราะฉะนั้นต้องวางแผนกันไปว่า ข่าวทุกชิ้นที่จะออกอากาศมีอะไรต้องแจ้งให้ผมทราบ ถ้าผมไม่รับทราบคุณออกอากาศไป คุณก็รับผิดชอบกันเอง...(สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2543)

...ถ้าเป็นข่าวขัดผลประโยชน์และเราไม่แน่ใจว่าเป็นข่าวหมิ่นประมาทหรือไม่เราต้องปรึกษากองบรรณาธิการ จะมีการแนะนำว่าจะตามประเด็นไหนที่จะออกได้... (วิจิต รุสิตานนท์, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2543)

จากการศึกษาเกณฑ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าช่อง 7 ได้ยึดนโยบายของสถานี และคุณลักษณะของข่าวที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือข่าวข้อเท็จจริง (Facts) หรือเหตุการณ์ความสนใจ หรือน่าสนใจ (Interest) และคำนึงถึงผู้รับสาร (Receiver)

ปัจจัยด้านเวลา

จากการศึกษาพบว่าระยะเวลา และช่วงเวลาที่ออกอากาศมีผลต่อการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าว จากเอกสารฝ่ายข่าวเรื่องการประชุมเพื่อปรับปรุงงานข่าวเต็ดและข่าวภาคเช้าเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2542 ได้ข้อสรุปว่าให้ลดการเสนอข่าวอาชญากรรมลง โดยให้เสนอข่าวอาชญากรรมที่สำคัญกรณีฆ่ากันตายหรือเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่จำเป็นต้องเสนอ

กรรมการผู้จัดการมีนโยบายให้เสนอข่าวปากท้องชาวบ้าน และข่าวเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น ในส่วนของผู้ปฏิบัติเกณฑ์ด้านเวลาจะมีผลต่อปริมาณข่าวที่จะนำเสนอ ดังนี้

...ในส่วนข่าวภูมิภาคจะมีเวลาประจำ 05.30 น. และข่าวเศรษฐกิจ 09.05 น. ส่วนข่าวสำคัญแทรกได้ทุกเบรก(ช่วงเวลาข่าว) แต่เนื่องจากข่าวมีมากเวลามีจำกัดบรรณาธิการก็พยายามให้ข่าวภูมิภาคช่วงเช้าออกให้ได้มากที่สุด...(วิจิต รุสิตานนท์, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2543)

...เวลานำเสนอน้อยเป็นอุปสรรคพอสมควร เพราะฉะนั้นข่าวที่ออกต้องเด็ดจริง ๆ การที่จะเสนอข้อมูลเจาะลึกกว่านี้ไม่ได้ เช่นมีเวลา 40 วินาทีบางครั้งชื่อผู้เสียชีวิตอาจแสดงเป็นตัวหนังสือซึ่งจะลดเวลาตรงนี้ได้ เอาเวลาตรงนั้นไปใส่รายละเอียดแทน บางครั้งต้องต่อรองเป็น 1 นาทีขึ้นอยู่กับทางส่วนกลางจะพิจารณา...(กึ่งทอง พันธุ์ไพบุลย์, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2543)

...เสนอข่าวตามฤดูกาล เช่น ฤดูแล้ง จะเป็นข่าวเกี่ยวกับ ภัยแล้ง อาชีพเสริม ฤดูฝนเป็นข่าวเกี่ยวกับน้ำท่วม ต้องเสนอให้ทันเหตุการณ์และเตือนให้ประชาชนระวังตัวด้วย...(วิจิต รุสิตานนท์, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2543)

จากการวิจัยพบว่า อำนาจในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวและนำเสนอ คือ บรรณาธิการข่าวส่วนกลาง โดยการคัดเลือกข่าวจะคำนึงถึงเวลาที่นำเสนอด้วย ที่เห็นได้ชัดเจนคือ ข่าวเศรษฐกิจภูมิภาค นำเสนอ ในข่าวเศรษฐกิจเวลา 09.05 น.- 09.15 น. สำหรับข่าวภาคเช้าเน้นข่าวคุณภาพชีวิต กรณีข่าวด่วน หรือเหตุการณ์สำคัญสามารถนำเสนอได้ตลอดเวลาด้วยความรวดเร็วโดยการรายงานข่าวอย่างทันท่วงทีจะมีความสดใหม่ น่าสนใจ เหตุการณ์เด่นประจำวัน ถูกนำเสนอในข่าวภาคค่ำ ซึ่งเวลาการนำเสนอข่าวเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ผู้กรองข่าว (Gatekeeper) ใช้ในการตัดสินใจพิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าว

ปัจจัยด้านผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

จากการวิจัยพบว่าผู้สื่อข่าวพิเศษที่ปฏิบัติงานข่าวในพื้นที่แต่ละจังหวัดจะมีความ

ใกล้ชิดกับแหล่งข่าวในพื้นที่ ทำให้บางครั้งได้รับการร้องขอให้ทำข่าว ขณะเดียวกันก็ถูกข่มขู่จากผู้ที่เกี่ยวข้องจากการเสนอข่าวที่กระทบ หรือขัดผลประโยชน์ของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ แต่ผู้สื่อข่าวพิเศษที่ปฏิบัติงานข่าวในพื้นที่ส่วนใหญ่มิได้เกรงกลัวอิทธิพล ยังคงปฏิบัติหน้าที่นำเสนอข้อเท็จจริงต่อไปโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาที่ว่า ข่าวที่นำเสนอเป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่ การจะนำออกอากาศหรือไม่ขึ้นอยู่กับพิจารณาของบรรณาธิการข่าวส่วนกลาง

...Stinger (ผู้สื่อข่าวพิเศษ) ทุกคนแทบจะเรียกได้ว่าทุกคนเลย มีความใกล้ชิดกับข้าราชการระดับสูงในพื้นที่ เวลาเขาต้องการจะ Support (สนับสนุน) สิ่งเหล่านี้ในด้านข่าวเขาจะโทรมาคุยกับเราว่า มีอย่างนั้นนะ เขาขอมาอย่างนี้ บางข่าวเรา Support ให้ได้ก็จะจัดลงในข่าวภาคเช้า แต่บางข่าวก็ส่วนตัวเกินไป เราจะพูดกับเขาตรง ๆ อันนี้ลำบาก ... (สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2543)

... มีผลมาก บางครั้งผู้ว่าให้นำเสนอในส่วนนั้น บางครั้งก็เชียร์มากเกินไปก็มี ถ้าข่าวไหนลึกจะติดต่อมาที่ศูนย์ข่าว ... (สุรพล ภูพวงเพชร, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2543)

...ที่เกิดขึ้นโดยตรงเช่น หวยเถื่อน บอลเถื่อน จะมีสมุนนักเลงขู่ แต่เราก็บอกไปว่า คุณทำงานของคุณ ผมทำงานของผม เคยถูกขู่ข่าก็มี แต่เป็นโชคดีของผมมีเพื่อนนักเลงคุ่มครอง มีเพื่อนโทรมาบอกว่ามีคนจ้างมือปืนมายิงเธอ แต่มือปืนเป็นคนของเรา เราห้ามแล้ว ให้ระวังตัวไม่ให้ออกไปไหน ผมก็ไม่ไป อีกครั้งก็มีมือปืนใส่วิกเรียบบร้อย ผมนั่งอยู่บนโรงแรม พอดีเจ้าของโรงแรมก็เป็นเพื่อนกัน ถามว่าไปไหน มันบอกว่าจะไปดักยิงญาติ บอกว่าไม่ได้ นี่เพื่อนผมไล่เขาไป รู้ว่าใครจ้างแต่เราก้ทำหน้าที่ของเราเราทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ อีกครั้งเรากำลังทำข่าวหนังสือพิมพ์เรื่องไม้เถื่อน เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์อยู่พอดี เขามาขอร้องให้หยุดเราไม่หยุดเพื่อนเรานี้ละเป็นมือปืน เขามาที่สำนักงาน มาบอกว่าเขาจ้างมายิงนาย แต่จะไม่ยิง จะหยุดไหม ผมก็ยอมหยุด (ญาติ จันทรมงคล, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2543)

...มีถูกข่มขู่บ้าง เรื่องโรงงานน้ำตาลที่ปล่อยน้ำเสียลงไปในที่ของชาวนา เขาก็แบกปืนลูกซองมา ผมถ่ายแม้กระทั่งเขาถือปืน หลังออกข่าวเขาก็ถูกปิดโรงงาน ... (เดชา กฤติ ยาวรกุล, สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2543)

การนำเสนอข่าวภายใต้แรงกดดันทางสังคมจากผู้ได้รับผลกระทบจากการเสนอข่าว ส่งผลต่อความมอยุ่รอดของผู้สื่อข่าวพิเศษซึ่งเป็นผู้กรองสาร [Gatekeeper] แรงกดดันดังกล่าวก็จะเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าว

ปัจจัยด้านศาสนา

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านศาสนามีผลต่อเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกข่าวภูมิภาค โดยผู้สื่อข่าวจะต้องระมัดระวังในการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนา ความเชื่อ ถ้อยคำ ภาษาในการนำเสนอ เช่นชาวไทยมุสลิม จะไม่ใช่ชาวไทยอิสลาม เพราะอิสลามคือศาสนา แต่มุสลิมคือตัวบุคคล

...ระวังเรื่องประเพณีของเขาเท่านั้นเอง อิสลามจะถือประเพณีของเขาต่างหาก แต่บางครั้งเราเห็นว่าการนับถือประเพณีเขามันไม่เป็นผลดีกับจังหวัดเราก็ไปคุยกับคณะกรรมการกลางอิสลามจังหวัด ว่าอันนี้เกิดขึ้นอย่างนี้ จะแก้ไขอย่างไรเขาก็รับฟัง แต่ส่วนใหญ่เราจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว...(ญัตติ จันทรมงคล. สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2543)

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สทท.11

ปัจจัยด้านนโยบาย

จากการศึกษาพบว่า สทท. 11 คือสถานีแม่ข่ายในการแพร่ภาพข่าวออกอากาศแต่ไม่มีฝ่ายข่าวเป็นของตัวเอง การผลิตและนำเสนอข่าวขึ้นอยู่กับสำนักข่าวและในการเสนอข่าว สำหรับข่าวภูมิภาคศูนย์ข่าวภูมิภาคจะเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าวเฉพาะที่ออกอากาศในช่วงข่าวภูมิภาค ยกเว้นกรณีที่บรรณาธิการข่าวส่วนกลางต้องการจะนำเสนอในข่าวภาคอื่นๆของสถานีจึงจะประสานขอความร่วมมือและเพิ่มเติมประเด็นข่าวเป็นกรณีไป ทั้งนี้บรรณาธิการข่าวส่วนกลางจะทำหน้าที่จัดลำดับข่าวเพื่อนำเสนอในช่วงของการรายงานข่าวภูมิภาค

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักข่าว หัวหน้าข่าวและบรรณาธิการข่าวส่วนกลางพบว่า มีแนวนโยบายที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาค ดังนี้

...ได้ให้นโยบายที่ชัดเจน 2 ลักษณะทั้งเครือข่ายและในท้องถิ่น คือต้องมีข่าวตามกระแสให้ครบถือเป็นหน้าที่หลัก กระแสข่าวที่จะไหลบ่าเข้ามาผู้ปฏิบัติงานต้องรู้และเข้าใจแล้วทำได้เหมือนที่คนอื่นทำ และต้องทำข่าวเปิดประเด็นให้ได้ ต้องมีความรู้ สามารถทำข่าวเดี่ยวให้เกิดขึ้นให้ได้...(ปราโมช รั้ววิจิตร, สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2543)

...นโยบายจะเกี่ยวกับโครงสร้าง 2 ส่วน ถ้าของส่วนกลางเอง สามารถสั่งการได้โดยตรง แต่ถ้าโครงสร้างข่าวภูมิภาค ลักษณะโครงสร้างจะอยู่ในระดับเดียวกันต้องประสานไปไม่สามารถสั่งการได้ขึ้นอยู่กับว่าถ้าได้รับความร่วมมืองานก็ออกมาเร็ว ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือคือเราไม่มีอำนาจสั่งการ เขาอาจจะมึเหตุผลต่าง ๆ นานาในงานประจำของเขา เราจะเชิญฝ่ายข่าวภูมิภาคมาคุย เราจะกำหนดรูปแบบวิธีการออกอากาศ แต่ในการเลือกประเด็นข่าวเขาจะเลือกเอง แต่เราจะบอกวิธีการเลือกคือ เน้นข่าวที่น่าสนใจ เน้นกระแสหลักในยุคก่อน ๆ จะเป็นเรื่องของตัวบุคคล แต่ปัจจุบันเน้นกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน...(ทินรัตน์ ลัจจาพิทักษ์, สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2543)

จากการศึกษาพบว่าบรรณาธิการข่าวส่วนกลาง จะมีหน้าที่เพียงจัดลำดับข่าวของศูนย์ข่าวต่าง ๆ ในช่วงการนำเสนอข่าวภูมิภาคเท่านั้น ยกเว้นกรณีเหตุการณ์สำคัญที่จะนำเสนอในช่วงข่าวอื่น ๆ จึงจะมีส่วนร่วมในการแนะนำการกำหนดประเด็นข่าวและประสานขอความร่วมมือให้กับศูนย์ข่าวภูมิภาคได้

ในส่วนของศูนย์ข่าวภูมิภาคจะเป็นส่วนหนึ่งของสำนักประชาสัมพันธ์เขต ซึ่งมีระดับของหน่วยงานและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับสำนักข่าวที่บรรณาธิการข่าวส่วนกลางสังกัดอยู่ จึงมีอิสระในการนำเสนอข่าวภูมิภาคโดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับบรรณาธิการข่าวส่วนกลาง แต่อย่างไรก็ตามภายใต้โครงสร้างกรมประชาสัมพันธ์ ศูนย์ข่าวภูมิภาคยังต้องสนองนโยบายของรัฐบาลด้านการประชาสัมพันธ์

...ข่าวในท้องถิ่นส่วนหนึ่งสนองนโยบายของรัฐบาล และติดตามข่าวเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ข่าวเจาะ ความเดือดร้อนความต้องการของประชาชน แต่ถ้าเป็นเหตุการณ์ด่วนและเด่น แทนที่เราจะทำในท้องถิ่นอย่างเดียวเราจะส่งเข้าส่วนกลางด้วย โดยจะประสานเข้าไปก่อนว่าต้องการไหม...(สุเทพ ทวะลี, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2543)

...ข่าวภูมิภาคเรายึดถือนโยบายของกรมเป็นสำคัญ ต้องเป็นข่าวที่ไม่อคตินำเสนอทั้งสองด้าน และสุดท้ายต้องถามตัวเองว่าใครได้ประโยชน์จากข่าวนี้อย่างไร ถ้าประชาชนได้ประโยชน์ก็โอเค นโยบายกว้าง ๆ ที่กรมได้วางไว้ เราจะเอาตรงนี้มาแปลงเป็นการปฏิบัติ ซึ่งเราจะนำเสนอข่าวความเคลื่อนไหวตามสถานการณ์ ข่าวนั้นต้องทันเหตุการณ์เน้นข่าวที่ประชาชนสนใจ ข่าวนโยบายของรัฐ ข่าวขยายผลตามโครงการประชาสัมพันธ์ของรัฐเราก็ไม่ทิ้ง...(พิชญ์ เมืองเนา, สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2543)

จะเห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวภูมิภาคของ สทท.11 จะมีหน่วยงานรับผิดชอบแบ่งหน้าที่กันชัดเจน และมีลักษณะสายงานที่ไม่ขึ้นตรงต่อกันบรรณาธิการข่าวส่วนกลางจึงไม่สามารถสั่งการโดยตรงได้ต้องใช้การประสานโดยความสัมพันธ์ส่วนตัว นโยบายของสำนักข่าวจึงนำไปสู่การปฏิบัติโดยเฉพาะกับข่าวภูมิภาคได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวพิเศษของ สทท.11 ยังมีความแตกต่างจากผู้สื่อข่าวพิเศษของ ช่อง 5 และช่อง 7 กล่าวคือ ผู้สื่อข่าวพิเศษของ สทท.11 คือประชาสัมพันธ์จังหวัด เป็นข้าราชการสังกัดกรมประชาสัมพันธ์มีหน้าที่หลักคือประชาสัมพันธ์ให้จังหวัด งานข่าวที่ส่งให้กับศูนย์ข่าวภูมิภาคส่วนใหญ่จึงเป็นข่าวประชาสัมพันธ์

...ส่วนใหญ่งานของประชาสัมพันธ์จังหวัด จะเน้นงานแผนโครงการนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก ไม่ค่อยมีข่าวตามกระแสมากนัก แต่ศูนย์ข่าวเขาเล่นได้ทุกเรื่องมีความเป็นอิสระในตัวเอง ของเราอยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด เพราะฉะนั้นข่าวของเราจะเป็นผลงานของรัฐบาลและเป็นข่าวดี...(วิเชียร นุ่นรอด, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2543)

... ทางประชาสัมพันธ์จังหวัดไม่ขึ้นกับเรา(ศูนย์ข่าวภูมิภาค) เขาขึ้นกับส่วนภูมิภาคคือผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงแนวข่าวเขาจะเป็นแนวประชาสัมพันธ์มากกว่า ปัญหาคือข่าวแนวประชาสัมพันธ์จะไม่น่าสนใจ และเราก็ไม่มีอำนาจไปสั่งการ ทำได้เพียงการประสานงาน เพราะฉะนั้นเขาจะทำหรือไม่ก็ได้...(ดวงทอง รูปดี, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2543)

...จะคำนึงถึงนโยบายของรัฐบาล และดูกระแสข่าวว่าขณะนี้ที่วีช่องอื่น ๆ เขาเล่นอะไรเราก็จะไปถามผู้เกี่ยวข้อง โดยจะเริ่มที่แหล่งข่าวคือ ผู้ว่าราชการจังหวัดก่อนว่ามีความเห็นต่อเรื่องนั้น ๆ อย่างไร...(กมลพร คำนึ่ง, สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2543)

...ต้องยึดหลักของกรมประชาสัมพันธ์เป็นหลักก็คือดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์แต่ในขณะเดียวกันต้องยึดนโยบายของจังหวัดด้วย ตั้งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัด ไปถึงงานประชาสัมพันธ์ของส่วนราชการต่าง ๆ เราไม่มีเกณฑ์ในการคัดเลือกข่าว ถ้าเราไปทำข่าวก็คือข่าวนั้นน่าสนใจโดยจะพูดถึงเรื่องจริงและเรื่องบวกเป็นหลัก ส่วนข่าวเหตุการณ์ เช่น ปล้น จี้ ฆ่า เราจะไม่ค่อยสนใจเพราะเป็นข่าวที่ไม่สร้างสรรค์แก่บุคคลทั่วไป อีกอย่างเราไม่ใช่ผู้สื่อข่าวเราเป็นประชาสัมพันธ์จังหวัด และด้วยความเป็นข้าราชการของกรมประชาสัมพันธ์ ไม่ใช่หมายความว่าส่งข่าวให้กับทางช่อง 11 ช่องเดียวแต่สามารถส่งให้กับช่องอื่นได้ด้วย...(ชัยรัตน์ พรหมศิลป์, สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2543)

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าจากโครงสร้างหน้าที่ของศูนย์ข่าวภูมิภาค และผู้สื่อข่าวพิเศษที่คำนึงถึงบทบาทการเป็นนักประชาสัมพันธ์มากกว่าการเป็นผู้สื่อข่าว และยึดนโยบายกรมประชาสัมพันธ์เป็นหลักในการทำงาน จึงเน้นการนำเสนอข่าวด้านบวกและข่าวขอความร่วมมือเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ จึงไม่ให้ความสนใจข่าวความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเท่าใดนัก การคัดเลือกข่าวจึงขึ้นอยู่กับความต้องการขององค์กรข่าว ที่สิ้นนโยบายเฉพาะในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งทำให้ประชาชนผู้รับสารรับสารการประชาสัมพันธ์จากข่าวที่นำเสนอ

ปัจจัยด้านเวลา

สำหรับเวลาในการนำเสนอข่าวภูมิภาคของ สทท.11 แต่ละศูนย์ข่าวจะมีเวลาประมาณ 2-3 นาทีทุกวัน ฤลละ 1-2ข่าวทำให้นำเสนอรายละเอียดได้มากในแต่ละประเด็นที่นำเสนอ

ความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวโทรทัศน์ระหว่างศูนย์ข่าวในส่วนภูมิภาคกับสถานีแม่ข่าย

จากการศึกษาวิดิทัศน์ และบทข่าวที่รายงานจากศูนย์ข่าวภูมิภาคของช่อง 5 ช่อง 7 และ สทท.11 ในห้วงเดือนกันยายน 2542 ผู้วิจัยจะได้นำเสนอเป็นตารางจำแนกตามประเภทข่าว และลำดับความสำคัญในแต่ละภาคข่าวของแต่ละช่อง ดังนี้

ตารางที่ 9 : ตารางจำแนกประเภทข่าวภูมิภาค ตามลำดับความสำคัญ
ในข่าวภาคเช้า (05.30 น. - 06.00 น.) ช่อง5 เดือน กันยายน พ.ศ. 2542

ลำดับ ความสำคัญ	ประเภทข่าว																
	ในพระราชสำนัก	การเมือง	เศรษฐกิจ	การศึกษา	ศาสนา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สิ่งแวดล้อม	ศิลปะ, บันเทิง	ท่องเที่ยว	อาชญากรรม	อุบัติเหตุ	อุบัติเหตุ	ทหาร.ตำรวจ	สุขภาพ	สังคมทั่วไป	สภาพอากาศ	กีฬา
1		2	6	3		3	4		1	3	2	1	3	3			
2		1	9			2	5		1	3			4	3	1		1
3			12	3		1	2	3	2	4			1	1	1		
4			7	1	1	1	3	1		2	3		1	7	2		1
5			7	3	1	1	3	3		4				3	4		1
6			12	3		1	2	3		3				2	1		1
7			11	2	1	2	3	1	1	4				1	2		
8			10	2	1	1	4		2	2		1		2	2		1
9			11	2			4	1	2	3			3	2			
รวม		3	85	19	4	12	30	12	9	28	5	2	12	24	13	-	5
		263															

หมายเหตุ : ข่าวภูมิภาค นำเสนอในเวลา ประมาณ 05.40 น. - 05.46 น. (6 นาที)

ตารางที่ 10 : ตารางจำแนกประเภทข่าวภูมิภาค ตามลำดับความสำคัญ
 ในข่าวภาคเที่ยง (12.00 น.- 12.30 น.) ช่อง 5 เดือน กันยายน พ.ศ. 2542 (วันราชการ)

ลำดับ ความสำคัญ	ประเภทข่าว																
	ในพระราชสำนัก	การเมือง	เศรษฐกิจ	การศึกษา	ศาสนา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สิ่งแวดล้อม	ศิลปะ,บันเทิง	ท่องเที่ยว	อาชญากรรม	อุบัติเหตุ	อุบัติเหตุ	ทหาร,ตำรวจ	สุขภาพ	สังคมทั่วไป	สภาพอากาศ	กีฬา
1	1	2	6			1	3			2	4		2	1			
2			9			1	2			2	4		3		1		
3			7	1		1	1	1		4	3			2	2		
4			9	1		2	1			2	2		1	2		1	
5		1	12		1	1	2			3							
6			8			1	2	1	1	1	1		1	1			
7			5			1			1	1				2		1	
8			1												1		
9			1														
รวม	1	3	58	2	1	8	11	2	2	15	14		6	8	5	2	
	138																

หมายเหตุ : ข่าวภูมิภาค นำเสนอในเวลา ประมาณ 12.10น. - 12.16น. (6 นาที)

ตารางที่ 11 : ตารางจำแนกประเภทข่าวภูมิภาค ตามลำดับความสำคัญ
 ในข่าวภาคแรก (ภาคค่ำช่วงแรก 17.00 น. - 17.30 น.) ช่อง5 เดือน กันยายน พ.ศ. 2542 (เสาร์ -
 อาทิตย์)

ลำดับ ความสำคัญ	ประเภทข่าว																
	ในพระราชสำนัก	การเมือง	เศรษฐกิจ	การศึกษา	ศาสนา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สิ่งแวดล้อม	ศิลปะ,บันเทิง	ท่องเที่ยว	อาชญากรรม	อุบัติเหตุ	อุบัติเหตุ	ทหาร,ตำรวจ	สุขภาพ	สังคมทั่วไป	สภาพอากาศ	กีฬา
1			1				1		1	2	2			1			
2		1	1			1	1			3	1						
3			4				2			1							
4			2			1				2					2		
5			3	1								1		1			
6			2						1			1					
7									1	1							
8																	
9																	
10											1						
รวม		1	13	1	-	2	4		3	9	4	-	2	1	3		
	43																

หมายเหตุ : ข่าวภูมิภาคนำเสนอในเวลา ประมาณ 17.10 น. - 17.16 น. (6 นาที)

ตารางที่ 12 : ตารางจำแนกประเภทข่าวภูมิภาค ตามลำดับความสำคัญ

ในข่าวภาคเช้า (05.30 น. - 06.15 น.) ช่อง7 เดือน กันยายน พ.ศ. 2542

ลำดับ ความสำคัญ	ประเภทข่าว																
	ในพระราชสำนัก	การเมือง	เศรษฐกิจ	การศึกษา	ศาสนา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สิ่งแวดล้อม	ศิลปะ,บันเทิง	ท่องเที่ยว	อาชญากรรม	อุบัติเหตุ	อุบัติเหตุ	ทหาร,ตำรวจ	สุขภาพ	สังคมทั่วไป	สภาพอากาศ	กีฬา
1		1	1				2			24	1		1				
2			1	1					5	20	2		1				
3		1	2				4	2	1	12	2		1	2	3		
4		1	3	1			6	1	2	11	2		2		1		
5		1	4	1			2			17		1	1	2			1
6		2	3	2	1		1			14	1		1	4		1	
7		1	8	2	1	1	2			8	1		2	1	2	1	
8		1	4	1		1	2	1	1	11	3		1	1	2	1	
9			6		1		2	1		15		1	1		2		
10			6	1		1	1	1	3	10	2		1	1	1		
11			5	2		1	3		1	5	4		1	2	1		
12		1	4	2		1	1	2	1	3	2		1		1	1	
13		2	2	1			1	1	2	4	2		2	1			
14		1	4	1			2			4			1	1	1		1
15			2	1				1	1				2	1	2		
16			1						1	2					2	1	
17			1				2						1				
18			1						1								
19										1							
รวม	-	12	58	16	3	5	31	10	19	161	22	2	19	17	18	5	2
400																	

*หมายเหตุ : ข่าวภูมิภาค นำเสนอช่วงที่ 2 ประมาณ 05.55 น. - 06.07 น. (10-15 นาที)

ตารางที่ 13 : ตารางจำแนกประเภทข่าวภูมิภาค ตามลำดับความสำคัญ
ข่าวภาคแรก (ข่าวภาคค่ำช่วงแรก เวลา 1800 น.-1830 น.) ช่อง 7 เดือน กันยายน พ.ศ. 2542

4

ลำดับ ความสำคัญ	ประเภทข่าว																
	ในพระราชสำนัก	การเมือง	เศรษฐกิจ	การศึกษา	ศาสนา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สิ่งแวดล้อม	ศิลปะ,บันเทิง	ท่องเที่ยว	อาชญากรรม	อุบัติเหตุ	อุบัติเหตุ	ทหาร,ตำรวจ	สุขภาพ	สังคมทั่วไป	สภาพอากาศ	กีฬา
1							2			6	8	1	2				
2	1					1	1		1	5		1	1	1			
3			1				1			1							
4							1						1				
รวม	1	-	1	-	-	1	5	-	1	12	8	2	3	2			
	36																

หมายเหตุ : วันที่นำเสนอ 1-6 , 10-11 , 19-27 , 29-30 กันยายน 2542

ตารางที่ 14 : ตารางจำแนกประเภทข่าวภูมิภาค ตามลำดับความสำคัญ
ข่าวภูมิภาค (18.30 น.-19.00 น.) สทท.11 เดือน กันยายน พ.ศ. 2542

ลำดับ ความสำคัญ	ประเภทข่าว																
	ในพระราชสำนัก	การเมือง	เศรษฐกิจ	การศึกษา	ศาสนา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สิ่งแวดล้อม	ศิลป, บันเทิง	ท่องเที่ยว	อาชญากรรม	อุบัติเหตุ	อุบัติเหตุ	ทหาร,ตำรวจ	สุขภาพ	สังคมทั่วไป	สภาพอากาศ	กีฬา
1			5						5	13	2				1	1	
2		1	8				2	1	7	6	2						
3			11	1			2	1	7	4					1		
4		1	11	1	1	1			6	4					2		
5		3	11				2		7	1			1	1	1	1	
6			9	2	2	1	2	2	4			1	1	3			
7		3	3	2		1	1	2	7	2	2		2	1	1	1	
8		5	6	3		1	3	2	3		1			1	1		
9		1	4					2	2			1	1	1			
10																	
11																	
12																	
13																	
14						1											
รวม		14	68	10	3	5	12	-	10	48	30	7	2	5	11	4	
	229																

หมายเหตุ : ไม่มีการรายงานข่าวภูมิภาค ในวันที่ 14 - 16 กันยายน 2542 เนื่องจากการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ตารางที่ 15 : ตารางจำแนกประเภทข่าว จาก ศูนย์ข่าวภูมิภาค ช่อง 5 ช่อง7 และ สทท.11 (คิดเป็นร้อยละ)เดือน กันยายน พ.ศ. 2542

สถานีโทรทัศน์	ประเภทข่าว																	รวม (ข่าว)
	ในพระราชสำนัก	การเมือง	เศรษฐกิจ	การศึกษา	ศาสนา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สิ่งแวดล้อม	ศิลปะ,บันเทิง	ท่องเที่ยว	อาชญากรรม	อุบัติเหตุ	อุบัติเหตุ	ทหาร ตำรวจ	สุขภาพ	สังคมทั่วไป	สภาพอากาศ	กีฬา	
<u>ช่อง 5</u>	1	7	156	22	5	22	45	14	14	52	23	2	20	33	21	2	5	444
คิดเป็นร้อยละ	0.23	1.58	35.10	4.95	1.13	4.95	10.10	3.15	3.15	11.70	5.18	0.45	4.50	7.43	4.73	0.45	1.12	100
<u>ช่อง 7</u>	1	12	59	16	3	6	36	10	20	173	30	4	22	19	18	5	2	436
คิดเป็นร้อยละ	0.23	2.75	13.50	3.67	0.69	1.38	8.26	2.29	4.59	39.70	6.88	0.92	5.05	4.36	4.13	1.15	0.45	100
<u>สทท.11</u>	-	14	68	10	3	5	12	-	10	48	30	7	2	5	11	4	-	229
คิดเป็นร้อยละ	-	6.11	29.70	4.37	1.31	2.18	5.24	-	4.37	21.00	13.1	3.06	0.87	2.18	4.80	1.75	-	100
รวม	2	33	283	48	11	33	93	24	44	273	83	13	44	57	50	11	7	1,109
คิดเป็นร้อยละ	0.18	2.98	25.50	4.33	0.99	2.98	8.39	2.16	3.97	24.60	7.48	1.17	3.97	5.14	4.51	0.99	0.63	100

จากตารางที่ 9-10-11 จะเห็นได้ว่าช่อง 5 มีการนำเสนอข่าวเศรษฐกิจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.1 (จากตารางที่ 15) และถูกจัดลำดับความสำคัญไว้ในลำดับแรก ของการนำเสนอข่าวภูมิภาคในข่าวภาคเช้าและข่าวภาคเที่ยง รองลงมาคือข่าวอาชญากรรมคิดเป็นร้อยละ 11.7 ทั้งนี้อธิบายได้จากแนวนโยบายที่กำหนดให้เห็นข่าวเศรษฐกิจภูมิภาค และเศรษฐกิจพอเพียงของชาวบ้าน ประกอบกับในช่วงดังกล่าวเกิดภาวะราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วประเทศจึงมีการนำเสนออย่างต่อเนื่อง

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ศูนย์ข่าวภูมิภาคจะมีอิสระในการกำหนดประเด็นข่าวโดยคำนึงถึงหลักนโยบายข่าวของสถานี และรับนโยบายโดยตรงจากบรรณาธิการข่าวส่วนกลาง ซึ่งปกติแล้วบรรณาธิการข่าวส่วนกลางจะไม่เข้มงวดควบคุมการนำเสนอข่าวของศูนย์ข่าวภูมิภาคมากนัก ยกเว้นกรณีที่ประชุมกองบรรณาธิการสั่งการ หรือมอบหมายประเด็นข่าวให้ติดตามจึงจะแจ้งไปยังบรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาค

ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของข่าวส่วนใหญ่ การรายงานข่าวจะเริ่มที่ศูนย์ข่าวภาคเหนือเป็นลำดับแรก ต่อด้วยศูนย์ข่าวภาคตะวันออกเฉียงเหนือและศูนย์ข่าวภาคใต้ เพื่อป้องกันความสับสนในการส่งสัญญาณดาวเทียม โดยแต่ละศูนย์จะเสนอข่าวครั้งละ 1-3 ข่าวทำให้การนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาในประเด็นเดียวกันไม่ต่อเนื่อง เช่น ในวันที่ 9 กันยายน 2542 เวลา 12.00 น. ข่าวที่ 1 ของแต่ละศูนย์ข่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับวันเมจิกนัมเบอร์ แต่ข่าวที่ 2 หรือ 3 เป็นประเด็นข่าวอื่น

(ศูนย์ข่าวภาคเหนือ)

ลำดับข่าวที่ 1	- ประชาชนทำบุญตักบาตรมากกว่าปกติ เพื่อความศิริมงคลและเจริญก้าวหน้าเนื่องจากเป็นวันที่มีเลข 9 มากที่สุดในรอบ 1 พันปี
ลำดับข่าวที่ 2	- การค้าชายแดนไทย-พม่าด้านช่องทางก๊วผาออกเริ่มฟื้นตัวเป็นปกติ
ลำดับข่าวที่ 3	- อธิบดีกรมราชทัณฑ์ยอมรับว่าเรือนจำทั่วประเทศมีปัญหาการระบาดของยาเสพติดและการแพร่ระบาดของยาเสพติด

(ศูนย์ข่าวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

ลำดับข่าวที่ 1	- ธนาคารแห่งประเทศไทย เตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาเมจิกนัมเบอร์เรียบร้อยแล้ว

- ลำดับข่าวที่ 2 - การประชุมสัมมนาด้านการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยวระหว่างหอการค้าจังหวัดหนองคายของไทยกับนักธุรกิจลาวและเวียดนาม
(ศูนย์ข่าวภาคใต้)
- ลำดับข่าวที่ 1 - สำนักงานการสื่อสารไปรษณีย์เขต 9 ยืนยันปัญหาเมจิกเดย์จะไม่กระทบต่อการให้บริการของการสื่อสารไปรษณีย์
- ลำดับข่าวที่ 2 - กองทัพอากาศที่ 4 พร้อมให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยหากเกิดอุทกภัยขึ้น

จากตารางที่ 12 และ 13 ที่แสดงการจำแนกประเภทข่าวภูมิภาคตามลำดับความสำคัญในข่าวภาคเช้าและข่าวภาคแรก (ข่าวภาคค่ำช่วงแรก) ของช่อง 7 จะเห็นได้ว่าข่าวอาชญากรรมถูกนำเสนอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.7 ของการนำเสนอข่าวภูมิภาคจากศูนย์ข่าว รองลงมาคือข่าวเศรษฐกิจคิดเป็นร้อยละ 13.5 ทั้งนี้ในเดือน กันยายน 2542 เกิดเหตุโรงงานลำไยระเบิดมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก จึงมีการเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องและถูกจัดลำดับความสำคัญไว้ในลำดับแรกในประเภทข่าวอุบัติภัยที่นำเสนอในข่าวภาคแรก

สำหรับการจัดลำดับความสำคัญในการนำเสนอข่าว ช่อง 7 จะพิจารณาศูนย์ข่าวที่มีข่าวเด่น นำเสนอเป็นศูนย์ข่าวแรก ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละวันขึ้นอยู่กับประเด็นข่าว ไม่มีการกำหนดลำดับศูนย์ข่าวที่แน่นอน

จากตารางที่ 14 ที่แสดงการจำแนกประเภทข่าวภูมิภาคตามลำดับความสำคัญของ สทท.11 พบว่าข่าวเศรษฐกิจนำเสนอมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 29.7 รองลงมาคือข่าวอาชญากรรมคิดเป็นร้อยละ 21 โดยในขั้นตอนการคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าวของ สทท.11 นี้ บรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคเป็นผู้ดำเนินการแทบทั้งสิ้น

สำหรับบรรณาธิการข่าวส่วนกลาง ที่ทำหน้าที่เพียงจัดลำดับความสำคัญในการนำเสนอ ซึ่งได้จัดลำดับข่าวอุบัติภัยเป็นลำดับแรกมากที่สุดโดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ความเสียหายจากภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ รองลงมาคือข่าวอาชญากรรมและข่าวเศรษฐกิจ

จากตารางที่ 15 การนำเสนอข่าวจากศูนย์ข่าวภูมิภาคของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 5

ช่อง 7 และ สทท.11 เสนอข่าวเศรษฐกิจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.5 รองลงมาคือข่าวอาชญากรรมคิดเป็นร้อยละ 24.6 ส่วนช่อง 5 ปริมาณการนำเสนอเป็นจำนวนข่าว ช่อง 5 มีจำนวนข่าวมากที่สุด แต่ทั้งนี้ไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ เนื่องจากระยะเวลาการนำเสนอแต่ละข่าวไม่เท่ากัน เป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้ภาพรวมการเสนอข่าวที่รายงานจากศูนย์ข่าวภูมิภาคของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 3 ช่องพบว่าเสนอข่าวเศรษฐกิจมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละช่องแล้วทั้งช่อง 5 และ สทท.11 เสนอข่าวเศรษฐกิจมากที่สุด แต่ช่อง 7 เสนอข่าวอาชญากรรมมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากช่อง 7 ได้จัดเวลาสำหรับเสนอข่าวเศรษฐกิจภูมิภาคให้อยู่ในช่วงของการรายงานข่าวเศรษฐกิจที่นำเสนอในวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 09.05 น. -09.15 น.

จากการสัมภาษณ์และศึกษาภาพข่าวและบทข่าวภูมิภาคตลอดเดือน กันยายน 2542 พบว่าความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวระหว่างศูนย์ข่าวภูมิภาคและสถานีแม่ข่ายของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 3 ช่องมีความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเฉพาะแต่ละสถานี ทั้งนี้ในภาคผนวกผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลตัวอย่างประเด็นข่าวภูมิภาค ที่นำเสนอระหว่างวันที่ 20-26 กันยายน 2542 (ตารางที่ 16-17 และ 18) ซึ่งเป็นสัปดาห์สุดท้ายของเดือนซึ่งเป็นช่วงที่มีความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในส่วนภูมิภาคตามปกติ รวมถึงเหตุการณ์โรงงานอบล้าไยระเบิดที่จังหวัดเชียงใหม่เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2542 (ตารางที่ 19-20 และ 21) ซึ่งมีการพัฒนาการของข่าวไปเป็นข่าวระดับชาติและถูกนำเสนอในข่าวภาคอื่น ๆ นอกเหนือจากช่วงเวลานำเสนอข่าวภูมิภาค และบรรณาธิการข่าวส่วนกลางได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นข่าว และการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (ตารางที่ 22-23 และ 24) ที่เกิดขึ้นในส่วนภูมิภาคเช่นกันแต่ไม่มีการพัฒนาข่าวขึ้นมาเป็นข่าวระดับประเทศ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวระหว่างศูนย์ข่าวภูมิภาคและสถานีแม่ข่าย ดังนี้

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

จากการศึกษาการกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคของช่อง 5 พบว่าบรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคจะเป็นผู้กำหนดประเด็นข่าวที่นำเสนอเกือบทั้งหมด ดังตารางที่ 16 (ในภาคผนวก) พบว่ามีเพียงข่าวสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี พระราชทานสิ่งของช่วยเหลือผู้เดือดร้อนจากเหตุการณ์โรงงานอบล้าไยระเบิดที่บรรณาธิการข่าวส่วนกลางแจ้งวาระงานไปยังศูนย์ข่าว สำหรับข่าวที่นำเสนอส่วนมากคือ ประเด็นด้านเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจาก

ราคาน้ำมันที่แพงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกระแสข่าวที่สถานีแม่ข่ายได้ติดตามนำเสนอข่าวอยู่ด้วย เช่นกันดังที่ นาย นิทัศน์ เบญจพลไชยโชติ รักษาการบรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคภาคใต้ใช้ เป็นอีกข้อพิจารณาหนึ่งในการคัดเลือกข่าว

... ถ้าข่าวอยู่ในจังหวัดที่กรุงเทพเล่นอยู่ เช่นผลกระทบจากราคาน้ำมันแพง ก็จะทำ
นำเสนอเชื่อมโยงกันเพื่อให้ข่าวสอดคล้องกันทั่วประเทศ ...(นิทัศน์ เบญจพลไชยโชติ,
สัมภาษณ์, 18 กุมภาพันธ์ 2543)

สำหรับตัวอย่างประเด็นข่าวเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันที่แพงขึ้นมี
การนำเสนอในข่าวภูมิภาคดังนี้

20 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. ผู้ประกอบการเดินรถจังหวัดอุบลราชธานีเตรียมปรับราคาค่าโดยสาร
ตามราคาน้ำมันที่สูงขึ้น

21 กันยายน 2542

เวลา 12.00น.

1. ชาวนครพนม เตือดร้อนจากราคาน้ำมันสูงขึ้น ที่ทำให้ราคาสินค้าและ
วัสดุก่อสร้างปรับตัวสูงขึ้น

22 กันยายน 2542

เวลา 12.00 น.

1. เศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทరుดตัวลงอีกจากราคาน้ำมันที่
เพิ่มสูงขึ้น และค่าเงินบาทอ่อนตัวลง

23 กันยายน 2542

เวลา 12.00น.

1. ผู้ประกอบการนำเที่ยวจังหวัดสงขลาร้องขอให้รัฐบาล แก้ปัญหาราคา
น้ำมันแพง ซึ่งส่งผลต่อการท่องเที่ยว อาจต้องขึ้นราคานำเที่ยว

24 กันยายน 2542

เวลา 12.00น.

1. ราคาน้ำมันดีเซลปรับตัวขึ้นอีกลิตรละ 30 สตางค์ เป็น 10.71 บาท
ผู้บริโภคขอให้รัฐบาลหาทางลดราคาน้ำมันเพื่อช่วยเหลือประชาชน ด้าน
ผู้ประกอบการขนส่งเตรียมขอขึ้นค่าขนส่ง

2. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมจังหวัดขอนแก่น ได้รับผลกระทบระยะยาว
จากราคาน้ำมันที่สูงขึ้น วอนให้รัฐบาลช่วยเหลือ

24 กันยายน 2542

เวลา 05.30น.

1. ราคาสินค้า 3 รายการ คือ ปูนซีเมนต์ ประมง ขนส่ง ปรับเพิ่มสูงขึ้นจากการประกาศของกระทรวงพาณิชย์ . ทำให้บรรดาพ่อค้าในจังหวัดปัตตานีปรับราคาสินค้าดังกล่าวทันที และฉวยโอกาสปรับเพิ่มราคาสินค้าอุปโภคบริโภคด้วย โดยอ้างค่าขนส่งแพง

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

จากการศึกษาการกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคของช่อง 7 พบว่า บรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคจะเป็นผู้กำหนดประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ ดังตัวอย่างการกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคของช่อง 7 ในตารางที่ 17 (ในภาคผนวก) แต่อย่างไรก็ตามข่าวที่จะนำเสนอจากศูนย์ข่าวภูมิภาคทุกข่าว ต้องผ่านความเห็นชอบจากบรรณาธิการข่าวส่วนกลางแล้วเท่านั้น

สำหรับประเด็นข่าวที่กำหนดโดยบรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคส่วนใหญ่จะเป็นข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่มีตัวอย่างดังนี้

วันที่ 20 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 245 จับวัตถุโบราณลูกบอลส่งขายจากชายฝั่งลาว ได้ของกลางจำนวนมาก
2. มณฑลทหารบกที่ 23 เปิดโครงการเสริมความรู้และเพิ่มทักษะให้กับนักเรียนชั้น ม.4 และ ม.5 ที่เป็นบุตรข้าราชการ เพื่อเตรียมตัวสอบแข่งขันเข้าศึกษาในโรงเรียนเตรียมทหาร
2. นายสุนทร หรือขุนไชยศรี อายุ 33 ปี ผู้ต้องหาที่ก่อคดีฆ่าแล้วเผาหนังยางที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เข้ามอบตัวต่อตำรวจแล้ว

วันที่ 21 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. จังหวัดสุโขทัยจัดงานวันกลางสาดพีชทองของดีเมืองศรีสัชนาลัย โดยใช้ช้าง 9 เชือกนำขบวนออกแห่ไปตามถนนในเมืองศรีสัชนาลัย
2. จังหวัดฉะเชิงเทรา กำลังประสบปัญหาโรคระบาด ทำลายต้นขนุน

เสียหายนับหมื่นไร่

วันที่ 22 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. แนวร่วมกลุ่มโจรก่อการร้าย ลอบวางระเบิดสถานีตำรวจภูธรอำเภออียอง ทำให้ประตูทางเข้า - ออก เสียหาย ตำรวจเห็นว่าเป็นฝีมือโจรก่อการร้าย บี อาร์ เอ็น ที่ปะทะกับเจ้าหน้าที่เมื่อ 2 วัน ก่อน ออกมาแก้แค้นหลังสมาชิกถูกยิงเสียชีวิต 2 คน
2. ตำรวจเมืองสตูลกวาดล้างกลุ่มค่าน้ำมันเถื่อนในทะเล

วันที่ 23 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. แก๊งโจรกรรมรถส่งชายพม่า ลวงคนขับรถแท็กซี่จากกรุงเทพฯ ให้ไปส่งชายแดนแม่สอด แต่คนขับแท็กซี่หนีรอดมาได้
2. มีการจับยาบ้าในหลายจังหวัดทางภาคเหนือได้ของกลางจำนวนมาก โดยที่ จังหวัดเชียงใหม่พบยาบ้า 1 แสน 4 หมื่น 4 พันเม็ด และเฮโรอีน 1,400 กรัมจังหวัดน่าน 1 หมื่น 8 พันเม็ด
3. น้ำท่วมขังเขตเทศบาลเมืองสกลนคร ทำให้ประชาชนเกิดโรคติดต่อทางผิวหนัง

วันที่ 24 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. ตำรวจจับเด็กชายชาวพม่าจัดร้านทอง ในตลาดเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน
2. หลายจังหวัดทางภาคเหนือ ประสบภาวะน้ำท่วมโดยเฉพาะจังหวัดแพร่ น้ำพัดพาโคลนจากภูเขาทะลักท่วมเส้นทาง สะพาน เสียหายหลายแห่ง ทำให้หมู่บ้านถูกตัดขาด
3. จังหวัดอุดรธานี สกลนคร หนองคาย มีน้ำท่วมขังพื้นที่การเกษตรเสียหายหลายหมื่นไร่ ถนนชำรุดหลายแห่ง

วันที่ 25 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลาเรียกประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ข้อสรุปให้ อบจ.ชะลอการจัดเก็บภาษีดังกล่าวออกไปก่อน
2. เศรษฐีเจ้าของกิจการเรือประมงจังหวัดภูเก็ต ถูกคนร้ายฆ่ายัดถัง

พลาสติกทิ้งร่องน้ำ

3. ตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี จับคนร้ายก่อเหตุฆ่าชิงทรัพย์ใน 2 จังหวัด แล้วหลบหนีได้ไม่ถึงเดือน
  4. จับตัวจำลิมตำรวจสถานีตำรวจภูธรตำบลระเบาะไฟ จังหวัดปราจีนบุรี เอเย่นจำหน่ายยาบ้า ให้กับเด็กนักเรียน
- เวลา 13.23น.
1. เกิดฝนตกหนัก ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากเข้าท่วมเทศบาลนครอุดรธานี ถนนหลายสายจมอยู่ใต้น้ำ

สำหรับข่าวที่บรรณาธิการข่าวส่วนกลางเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นข่าว คือกรณีโรงงานอบลำไยระเบิดที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยการมอบหมายประเด็นข่าวเพิ่มเติม และจัดสรรเวลาออกอากาศในภาคข่าวอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการรายงานข่าวจากศูนย์ข่าวภูมิภาค เวลา 05.30 น.- 06.15 น. ที่รายงานเป็นประจำทุกวัน ดังตัวอย่างข่าวต่อไปนี้

วันที่ 20 กันยายน 2542

- เวลา 21.20 น.
1. ตำรวจไทยประสานไปยังตำรวจฮ่องกง ให้ช่วยติดตามตัวประธานบริษัทหงษ์ไทยเกษตรพัฒนามาดำเนินคดี

วันที่ 21 กันยายน 2542

- เวลา 12.00 น.
1. ผู้ค้นพบว่าสารโปแตสเซียมคลอไรด์คือปุ๋ยมหัศจรรย์สำหรับลำไยระบุว่าทางโรงงานหงษ์ไทยเกษตรพัฒนาเคยมาขอคำแนะนำแต่อาจนำไปผสมผิดสูตรจึงระเบิดขึ้น
  2. ชะตากรรมของชาวบ้านหนองแค้นที่อาศัยอยู่รอบ ๆ โรงงานหลังเกิดเหตุต้องหลบนอนในเต็นท์ผ้าใบ

วันที่ 25 กันยายน 2542

- เวลา 18.00 น.
1. อธิบดีกรมวิชาการเกษตรกำลังทดสอบสารไฮโปคลอไรด์ ที่ช่วยเร่งผลผลิตนอกฤดู และไม่เป็นอันตรายเหมือนสารโปแตสเซียมคลอไรด์

นอกจากนี้ในช่วงข่าวเศรษฐกิจ ศูนย์ข่าวภูมิภาคต้องนำเสนอให้สอดคล้องกับกระแสข่าวเศรษฐกิจที่กำลังเป็นที่สนใจในขณะนั้น บรรณาธิการข่าวส่วนกลางจึงได้มอบหมาย

ประเด็นข่าวเพิ่มเติมเพื่อให้การเสนอข่าวมีทิศทางเดียวกัน เช่นข่าวผลกระทบจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้น

วันที่ 22 กันยายน 2542

เวลา 09.05 น.

1. ชาวประมงจังหวัดจันทบุรี ยอมรับว่ามีการเติมน้ำมันเถื่อนกลางทะเล เนื่องจากมีราคาถูก
2. ชาวไทยนิยมไปเติมน้ำมันในประเทศมาเลเซียเนื่องจากมีราคาถูก

วันที่ 24 กันยายน 2542

เวลา 09.05 น.

1. ความผันผวนของค่าเงินบาทและน้ำมัน อาจส่งผลให้แนวโน้มการส่งออกสินค้าการเกษตรโดยเฉพาะยางพารา มีราคาดีขึ้น

จากการศึกษาพบว่าช่อง 7 ได้นำเสนอข่าวมาตรการกีดกันนำเสนอเป็นประจำและ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มีการนำเสนอข่าวอาชญากรรมมากที่สุด (ตารางที่ 15 ในภาคผนวก) นอกจากนี้เอกสารการประชุมเพื่อปรับปรุงงานข่าวเด็ดและข่าวเช้า เมื่อเดือนพฤศจิกายน มีคำสั่งจากประธานกรรมการบริษัทให้ลดการนำเสนอข่าวอาชญากรรมลงโดยเฉพาะกรณีฆ่ากันตาย เล็ก ๆ น้อย ๆ สะท้อนให้เห็นว่าก่อนหน้านี้มีการเสนอข่าวอาชญากรรมมาก โดยจากการศึกษา พบว่ามีการเสนอข่าวดังกล่าวดังนี้

วันที่ 13 กันยายน 2543

เวลา 05.30 น.

1. ตำรวจภูธรอำเภอเบตง จังหวัดยะลา เกิดอาการเครียด ใช้ปืนจ่อยิงตัวเองตายภายในแฟลตตำรวจ สภาพศพบริเวณศีรษะ ถูกยิงด้วยอาวุธปืนเข้าข้างลำตัวด้านขวาพบอาวุธปืนขนาด 9 มม. ตกอยู่
2. นายนพดล กันใจ พ่อใจโหดจับลูกสาวอายุ 18 เดือน โยนทิ้งแม่น้ำรับสารภาพทำไปเพราะไม่มีเงินเลี้ยงดู

21 กันยายน 2542

เวลา 05.30น.

1. นายลาภ ชุ่นอื้อ อายุ 30 ปี สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลนาท่อมเหนือ อำเภอเมืองตรัง ถูกคนร้ายยิงเสียชีวิตขณะกลับจากงานศพเพื่อนบ้าน

วันที่ 24 กันยายน 2542

เวลา 05.30น.

1. คนร้ายจ๋ออิง นางสาว รัตนา ชุ่มชูบุตร อายุ 39 ปี กลางตลาดเทศบาลนครอุดรธานี ตำรวจเชื่อว่าเป็นการหักหลังแก๊งค์ค้ายาบ้า
2. วิศวกรลูกชายเจ้าของบริษัทใหญ่ในจังหวัดระยองถูกยิงเสียชีวิตในห้องพัก ตำรวจเชื่อว่าเป็นลั่น

วันที่ 25 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. เศรษฐีเจ้าของกิจการเรือประมง จังหวัดภูเก็ตถูกคนร้ายฆ่ายัดถังพลาสติกทิ้งร่องน้ำ

วันที่ 26 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. นายสมพร ชูชมงาม อดีตทหารพรานถูกคนร้ายลักยิงเสียชีวิต หลังกลับจากงานศพที่จังหวัดสุรินทร์ เหตุเกิดจากการแย่งปืนกับคู่อริ และเกิดปืนลั่น

ข่าวอาชญากรรมซึ่งได้ถูกนำเสนอมากที่สุด เนื่องจากเป็นข่าวที่ปลุกชนสนใจ (Human Interest) จะเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์ (Emotion) ต่อเหตุการณ์หรือมีความรู้สึกร่วมกับบุคคลในข่าว เห็นอกเห็นใจ หรือเศร้าใจ เป็นกลยุทธ์ในการดึงผู้ชมให้ติดตามชมมากที่สุดโดยเริ่มจากหัวข้อข่าวที่น่าติดตาม ใช้วิธีการกระตุ้นสัญชาตญาณดั้งเดิมของมนุษย์ตามทัศนะของ Freud. ในเรื่องของความรุนแรง

...นำเสนอให้คนเห็นว่าสังคมเป็นอย่างไรแล้ว และลักษณะข่าวที่เสนอไป เหมือนกับไปประณามคนนั้นนิด ๆ คนที่ทำมันค่อนข้างผิดมนุษย์ ...(เกียงศักดิ์ กิ่งอรุณชัย , สัมภาษณ์, 1 พฤษภาคม 2543)

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สทท.11

จากการศึกษาการกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคของสทท.11 ดังตารางการกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคของ สทท.11 (ตารางที่ 18 ในภาคผนวก) พบว่าบรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคจะเป็นผู้กำหนดประเด็นข่าวที่น่าเสนอเกือบทั้งหมดโดยประเด็นส่วนใหญ่เป็นความเคลื่อนไหว

ไหวที่เกิดขึ้นในพื้นที่โดยเฉพาะประเด็นข่าวด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนจากปัญหา
ราคาน้ำมันแพง หรือความเสียหายจากภาวะอุทกภัยเช่น

วันที่ 20 กันยายน 2542

- เวลา 18.30 น.
1. ระดับน้ำท่วมที่จังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย เพิ่มสูงขึ้นไร่นาเสียหาย
จำนวนมาก
  2. สมัชชาเกษตรกรภาคใต้เรียกร้องรัฐบาลแก้ปัญหาราคาผลผลิตทางการ
เกษตรตกต่ำ

วันที่ 21 กันยายน 2542

- เวลา 18.30 น.
1. ผู้ประกอบการเดินรถเคลื่อนไหวขอปรับขึ้นค่าโดยสาร เนื่องจากราคา
น้ำมันที่สูงขึ้น
  2. ชาวประมงจังหวัดสตูลจะรวมตัวปิดอ่าวหากไม่ได้ช้อยุติ เรื่องการช่วย
เหลือชาวประมงในช่วงน้ำมันขึ้นราคา
  3. กลุ่มสมัชชาเกษตรกรภาคใต้ ยังปักหลักชุมนุมให้รัฐบาลแก้ปัญหา
ราคาผลผลิตตกต่ำเป็นวันที่ 2 ขณะที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์พร้อมยึดเวลาชำระหนี้ให้เกษตรกร

วันที่ 22 กันยายน 2542

- เวลา 18.30 น.
1. ฝนที่ตกหนักช่วงนี้ ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำโขงสูงขึ้นอย่างรวดเร็วที่
จังหวัดอุดรธานี โรงเรียนหลายแห่งต้องปิดเรียน
  2. ผู้ประกอบการประมงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พอใจต่อมาตรการช่วย
เหลือด้านราคาน้ำมัน ขณะที่นายกสมาคมผู้เลี้ยงกุ้งทะเลไทยยืนยันแม้
ได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมัน แต่ผู้เลี้ยงกุ้งยังสามารถช่วยเหลือตัว
เองได้

วันที่ 24 กันยายน 2542

- เวลา 18.30 น.
1. จังหวัดลำปาง อาจเจอน้ำท่วมหนักเนื่องจากเขื่อนกิ่วลมรับน้ำไม่ไหว
ต้องระบายน้ำทิ้ง ส่วนที่จังหวัดพะเยาน้ำในกว๊านพะเยาทะลักเข้าท่วม
บ้านเรือนราษฎร
  2. ผลผลิตการเกษตรของ จังหวัดจันทบุรีได้รับความเสียหายจาก

อุทกภัย

วันที่ 25 กันยายน 2542

เวลา 18.30 น.

- 1.สถานการณ์น้ำท่วมภาคเหนือตอนบนรุนแรงติดต่อกันเป็นวันที่ 5 จังหวัดลำปาง แพร่ และ พะเยา ที่ได้รับความเสียหายหนัก
- 2.โรงเรียนและถนน ในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ถูกน้ำท่วม
- 3.กลุ่มผู้ประกอบการ รถรับจ้าง4ล้อเล็กในตัวเมืองพัทลุง จួយโอกาสที่ราคาน้ำมันแพงขึ้นค่าโดยสารเดือดร้อนประชาชนผู้โดยสารเป็นอย่างมาก ในขณะที่สำนักงานขนส่งต้องมีหนังสือเตือนห้ามขึ้นค่าโดยสาร

วันที่ 26 กันยายน 2542

เวลา 18.30 น.

- 1.กระแสข่าวที่จังหวัดสุโขทัยไหลแรงพัดบ้านเรือนราษฎรพัง ราษฎรบางส่วนต้องอพยพไปนอนที่ศาลาริมทาง ส่วนจังหวัดพิษณุโลกแม่น้ำแควน้อยกัดเซาะคอสะพานห้ามรถยนต์ผ่าน
- 2.เชื่อกันที่กรมจังหวัดลำปางยังคงระบายน้ำออกจากเขื่อนอย่างต่อเนื่อง ทำให้น้ำล้นฝั่งเข้าท่วมบ้านเรือนราษฎรสองฝั่งแม่น้ำวังตลอดแนว
- 3.ผู้ประกอบการขนส่ง จังหวัดระยองเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาน้ำมันแพง
- 4.รถบรรทุกทางภาคอีสานยอมตรึงราคาค่าขนส่ง แต่ถ้รัฐบาลไม่รับแก้ปัญหาน้ำมันแพง ก็จำเป็นต้องปรับราคาค่าขนส่ง

จากการศึกษาพบว่า มีข่าวที่บรรณธิการข่าวส่วนกลางได้ร่วมกำหนดประเด็นข่าวให้กับศูนย์ข่าวภูมิภาคและผู้สื่อข่าวพิเศษบ้างเช่นกันแต่น้อยมาก เช่นข่าวการช่วยเหลือแรงงานไทยในไต้หวันที่บรรณธิการข่าวส่วนกลางประสานไปยังผู้สื่อข่าวพิเศษให้สอบถามนายกรัฐมนตรี ขณะเดินทางไปตรวจราชการที่จังหวัดร้อยเอ็ด และข่าวการเตรียมรับศพญาติผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่ประเทศไต้หวัน บรรณธิการข่าวส่วนกลางทราบกำหนดการส่งกลับศพดังกล่าวจึงได้ประสานไปยังศูนย์ข่าวภูมิภาคและผู้สื่อข่าวพิเศษ ให้ติดตามและนำเสนอข่าวการเตรียมการรับศพของญาติในจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งข่าวนี้อันบรรณธิการข่าวส่วนกลางได้จัดลำดับความสำคัญนำเสนอเป็นข่าวแรกของ วันที่ 23 กันยายน 2542 ในขณะที่ข่าวภาวะอุทกภัยถูกจัดไว้ในลำดับที่ 2 และ 3 สำหรับประเด็นข่าวที่นำเสนอมีดังนี้

วันที่ 23 กันยายน 2542

เวลา 18.30 น.

1. ญาติพี่น้องของนายอานนท์ โพธิ์ทองแดง 1 ใน 5 คนไทยที่เสียชีวิตจากเหตุแผ่นดินไหวในไต้หวัน ได้เตรียมรถรับศพกลับมาบำเพ็ญกุศล
2. เกิดฝนตกหนักที่ภาคเหนือ ทำให้น้ำป่าท่วมบ้านเรือนในหลายจังหวัด ถนนหลายแห่งถูกกระแสน้ำกัดเซาะไร่นาถูกน้ำท่วมเสียหายหลายร้อยไร่
3. สถานการณ์น้ำท่วมที่จังหวัดหนองคาย และจังหวัดอุดรธานีระดับน้ำยังสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไร่นาหลายพันไร่จมอยู่ในน้ำ
4. ตำรวจตระเวนชายแดนร่วมตำรวจป่าไม้จับกุมผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในป่าสงวนแห่งชาติ ป่ารับรอง-สลุย ได้ของกลางไม้ท่อนและไม้แปรรูปมูลค่านับแสนบาท
5. ราษฎร 2 ตำบลของอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ชุมชุมคัดค้านไม่เห็นด้วยกับการย้ายเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ส่วนที่จังหวัดสุรินทร์มีการขับไล่ผู้ใหญ่บ้านถึง 3 หมู่บ้าน
6. ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ติดตามผลการดำเนินงานเงินกู้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดพัทลุง พบว่า โครงการมีปัญหาเกรงว่าคุณภาพงานจะไม่ได้มาตรฐาน
7. กลุ่มผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าวขอยืดระยะเวลาในการรายงานตัวต่อทางการเนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่ยังไม่กลับจากทาบลาในทะเล

ในกรณีมีข่าวที่มีความสำคัญก่อให้เกิดผลกระทบ อยู่ในความสนใจของประชาชนจำนวนมาก เช่นเหตุการณ์โรงงานอบลำไยระเบิดที่จังหวัดเชียงใหม่ ข่าวความเคลื่อนไหวทั้งหมดจะถูกนำเสนอในข่าวภาคอื่น ๆ มีเพียงการรายงานข่าวจากสถานีย่อยเชียงใหม่เป็นข่าวแรกในช่วงการรายงานข่าวภูมิภาคของวันที่ 19 กันยายน 2542 วันแรกที่เกิดเหตุเท่านั้น แต่มีบางข่าวที่เกี่ยวข้องแต่เกิดในพื้นที่อื่นถูกนำเสนอในช่วงข่าวภูมิภาค เช่น

วันที่ 22 กันยายน 2542

เวลา 18.30น.

1. ที่จังหวัดระยอง กรมส่งเสริมการเกษตรพร้อมให้คำแนะนำเกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีเร่งผลผลิต โดยไม่ต้องใช้สารที่เป็นวัตถุอันตราย เช่นสารโปแตสเซียมคลอไรด์ที่ทำให้เกิดโคกนาฏกรรมในเชียงใหม่

ความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวระหว่างศูนย์ข่าวในส่วนภูมิภาคกับสถานีแม่ข่ายกรณีการนำเสนอข่าวเหตุการณ์โรงงานอบลำไยหงษ์ไทยเกษตรพัฒนาระเบิดที่จังหวัดเชียงใหม่

ความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวระหว่างศูนย์ข่าวภูมิภาคกับสถานีแม่ข่าย จะเห็นถึงความสัมพันธ์ที่ชัดเจนในกรณีเกิดเหตุการณ์สำคัญในส่วนภูมิภาค ประชาชนทั้งประเทศให้ความสนใจ บรรณาธิการข่าวส่วนกลางจะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นข่าวมากขึ้นทำให้ผู้ชมได้รับรู้ข่าวในแง่มุมที่หลากหลาย นอกจากนี้ข่าวดังกล่าวจะถูกนำเสนอในข่าวภาคอื่น ๆ นอกเหนือจากการนำเสนอในช่วงข่าวภูมิภาคเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้นำ เหตุการณ์โรงงานอบลำไยหงษ์ไทยเกษตรพัฒนาระเบิดที่จังหวัดเชียงใหม่ มาเป็นกรณีศึกษา ซึ่งเหตุการณ์นี้จะเห็นถึงพัฒนาการของข่าวที่เกิดขึ้นในส่วนภูมิภาคแต่ถูกนำเสนอขึ้นมาเป็นข่าวระดับประเทศ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นข่าวของบรรณาธิการข่าวส่วนกลาง การนำเสนอข่าวจึงมีหลากหลายแง่มุม และความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวระหว่างศูนย์ข่าวภูมิภาคกับสถานีแม่ข่าย

เหตุการณ์โรงงานอบลำไยหงษ์ไทยเกษตรพัฒนา อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ระเบิด เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2542 เวลาประมาณ 11 นาฬิกา โดยมีสาเหตุจากสารโปแตสเซียมคลอไรด์ ซึ่งเป็นสารที่ใช้เร่งการออกดอกของลำไยเพื่อเพิ่มผลผลิต ทำให้มีผู้เสียชีวิต 39 คน บาดเจ็บ 104 คน มีมูลค่าความเสียหายกว่า 334 ล้านบาท นับเป็นเหตุรุนแรงที่เกิดขึ้นและประชาชนทั้งประเทศให้ความสนใจ สถานีโทรทัศน์ทุกช่องนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง โดยช่อง 5 ช่อง 7 และ สทท.11 ได้มีการรายงานข่าวจากศูนย์ข่าวที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวระหว่างศูนย์ข่าวกับสถานีแม่ข่าย ผู้วิจัยจะได้นำเสนอประเด็นข่าวที่แต่ละช่องนำเสนอ ในรูปแบบของตารางการกำหนดประเด็นข่าวของบรรณาธิการข่าวส่วนกลางและบรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาค โดยได้ลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่วันเกิดเหตุ คือ

วันที่ 19 กันยายน 2542 จนถึง วันที่ 30 กันยายน 2542 (ตารางที่ 19 , 20 และ 21 ในภาคผนวก) ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ดังกล่าวแยกเป็นรายสถานี ดังนี้

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

จากการศึกษาพบว่าหลังได้รับแจ้งข่าวจากศูนย์ข่าวภูมิภาคภาคเหนือ บรรณาธิการข่าวส่วนกลางได้ประสานขอเวลาออกอากาศเนื่องจากเห็นว่าเป็นข่าวด่วน เนื่องจากวันที่ 19 กันยายน 2542 เป็นวันอาทิตย์ ไม่มีช่วงเวลาการนำเสนอข่าวในช่วงเวลาดังกล่าว จึงสามารถนำเสนอได้ในเวลา 12.00 น. จากตารางที่ 19 (ในภาคผนวก) จะเห็นได้ว่าศูนย์ข่าวภูมิภาคภาคเหนือ ได้รายงานทางโทรศัพท์ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลา 12.00 น. ซึ่งแทรกเข้ามาในช่วงของรายการ แต่หลังจากนั้นได้นำเสนออย่างต่อเนื่องในเวลาข่าวตามปกติ คือ เวลา 15.00น. และ 17.00 น. โดยประเด็นข่าวยังเป็นเรื่องของอุบัติเหตุภัยความเสียหายที่เกิดขึ้น ในเวลา 19.20 น. ประเด็นข่าวเปลี่ยนเป็นอาชญากรรมเมื่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเดินทางไปตรวจที่เกิดเหตุ และกล่าวถึงการดำเนินคดีหาผู้รับผิดชอบ เนื่องจากมีผู้เสียชีวิตและมีความเสียหายเกิดขึ้นจำนวนมาก

วันที่ 20 กันยายน 2542 บรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคยังคงเป็นผู้กำหนดประเด็นข่าว มีการรายงานความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในส่วนภูมิภาคในเวลา 05.30 น. 17.00 น. และ 19.20 น. โดยในเวลา 17.00 น. มีการนำเสนอประเด็นข่าวด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นการรายงานข่าว ที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมระบุว่ามีการนำเข้าสารโปแตสเซียมคลอไรด์ 300 ตัน ในเดือนสิงหาคม โดยเกษตรกรนำมาใช้เป็นสารช่วยเร่งผลผลิตทางการเกษตร และในเวลา 19.20 น. ศูนย์ข่าวภูมิภาคภาคเหนือเสนอรายงานพิเศษ บทเรียนของการนำเข้าสารเคมีอันตรายมาเร่งผลผลิตลำไยนอกฤดูกาล แต่ขาดการควบคุมที่เข้มงวด

วันที่ 21 กันยายน 2542 บรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคยังคงเป็นผู้กำหนดประเด็นข่าวตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ มีทั้งประเด็นทางศาสนา พิธีส่งดวงวิญญาณและอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้เสียชีวิต บริเวณที่เกิดเหตุ โดยญาติของผู้เสียชีวิตจากเหตุโรงงานอบลำไยระเบิด กว่า 500 คน ประเด็นข่าวนายกรัฐมนตรีไปตรวจพื้นที่และเยี่ยมราษฎรที่ได้รับบาดเจ็บ การตรวจพบสารโปแตสเซียมคลอไรด์ 25 ตัน ที่บ้านของนาย

จวงวุฒิ ชินวัตร มีประเด็นที่กำหนดโดยบรรณธิการข่าวส่วนกลาง ในเรื่องของการตรวจสอบโรงงานสารโปแตสเซียมคลอไรด์ในโรงงานที่มีสารดังกล่าวมากเกินไปจนก่อให้เกิดอันตรายจากโรงงาน จากการสัมภาษณ์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม .

วันที่ 22 กันยายน 2542 บรรณธิการข่าวส่วนกลางแจ้งวาระงานข่าวสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานของช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยโรงงานอบล้ำไยระเบิด ที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งศูนย์ข่าวภูมิภาคได้นำเสนอในข่าวภาค 12.00 น. และบรรณธิการข่าวส่วนกลางนำเสนออีกครั้งในข่าวภาค 19.20 น. บรรณธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคได้ติดตามความคืบหน้า กรณีจับกุมสารโปแตสเซียมคลอไรด์ 25 ตัน ของนาย จวงวุฒิ ชินวัตรซึ่งเป็นหลานชายของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย ประเด็นข่าวจึงถูกโยกไปเป็นเรื่องทางการเมือง โดยหัวหน้าพรรคไทยรักไทยยืนยันให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย แต่อย่าโยกเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมือง นอกจากนี้ในเวลา 19.20 น. บรรณธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคได้เสนอประเด็นเกี่ยวกับสาธารณสุข จากการที่กรมควบคุมมลพิษเข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่เกิดเหตุพบว่ายังมีกลิ่นกำมะถัน จึงห้ามประชาชนเข้าไปยังพื้นที่ดังกล่าวเพื่อป้องกันผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ

วันที่ 23 กันยายน 2542 บรรณธิการข่าวส่วนกลางเสนอประเด็นข่าวการเมือง กรณีฝ่ายค้านตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีถึงมาตรการควบคุมสารโปแตสเซียมคลอไรด์ และการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ และประเด็นข่าวเกี่ยวกับทหาร โดยเสนอข่าวของผู้บัญชาการทหารบก และโฆษกกระทรวงกลาโหมที่ให้สัมภาษณ์ถึงสถานที่จัดเก็บสารโปแตสเซียมคลอไรด์ โดยเหตุการณ์เกิดขึ้นในกรุงเทพฯ

วันที่ 24 กันยายน 2542 ศูนย์ข่าวภูมิกำหนดนำเสนอในประเด็นอาชญากรรม ความคืบหน้าการติดตามเจ้าของโรงงานมาดำเนินคดี รวมถึงการดำเนินคดีผู้ที่มีสารโปแตสเซียมคลอไรด์ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต รวมทั้งประเด็นข่าวอุบัติเหตุในการเตรียมการป้องกันภัยจากสารดังกล่าวของจังหวัดลำพูน ส่วนบรรณธิการข่าวส่วนกลางได้เสนอประเด็นข่าวด้านอุบัติเหตุ ในเรื่องของการกำหนดมาตรการป้องกัน และควบคุมการจัดเก็บ รวมถึงการเตรียมเข้าไปให้ความรู้แก่เกษตรกรในการใช้สารดังกล่าว

วันที่ 25 กันยายน 2542 บรรณธิการข่าวส่วนกลางยังคงนำเสนอประเด็นข่าวการเมืองโดยการสัมภาษณ์ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยซึ่งปฏิเสธมีส่วนรู้เห็นการแอบซ่อนตัวของนาย จงวุฒิ ชินวัตรซึ่งเป็นหลานชาย ส่วนบรรณธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคนำเสนอความเคลื่อนไหวของสภกรณ์ลำพูนที่จะให้หน่วยทหารจัดเก็บสารโปแตสเซียมคลอไรด์

วันที่ 26 กันยายน 2542 บรรณธิการข่าวส่วนกลางได้รวบรวมข่าวรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำชับผู้ว่าราชการจังหวัดควบคุมการใช้สารโปแตสเซียมคลอไรด์ และข่าวจากศูนย์ข่าวภูมิภาคที่รายงานความเคลื่อนไหวของนายกรัฐมนตรีนัดไปพบกับญาติผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์โรงงานอบลำไยระเบิด และร่วมหารือกับนักวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผลดีผลเสียการใช้สารโปแตสเซียมคลอไรด์ ผลิตลำไยนอกฤดูกาล

วันที่ 27 และ 28 กันยายน 2542 บรรณธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคนำเสนอข่าวการเข้ามอบตัวของนาย จงวุฒิ ชินวัตร ผู้ครอบครองสารโปแตสเซียมคลอไรด์ 25 ตัน และความคืบหน้าการเตรียมสรุปสำนวนคดี

วันที่ 29 กันยายน 2542 บรรณธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคนำเสนอประเด็นข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเร่งทดลองสารชนิดใหม่ (สารแคลเซียมไฮโปคลอไรด์) ที่มีคุณสมบัติ เร่งลำไยออกนอกฤดูกาล เพื่อใช้ทดแทนสารโปแตสเซียมคลอไรด์ ของ สถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตรลำปาง และเสนอรายงานพิเศษ ความเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตราษฎรตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากโรงงานอบลำไยระเบิด ส่วนบรรณธิการข่าวส่วนกลางเสนอประเด็นข่าวการเมือง กรณี สส.ฝ่ายค้านเรียกร้องให้รัฐบาลเร่งแก้ไข ปัญหาการเข้มงวดและจับกุมสารโปแตสเซียมคลอไรด์ไว้ในครอบครอง ซึ่งทำให้ราษฎรส่วนใหญ่เดือดร้อน

ประเด็นข่าวที่ถูกพัฒนาจากประเด็นอุบัติเหตุ ไปสู่ประเด็นอาชญากรรม สุขภาพ ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ ทหาร ตำรวจ และ ราชสำนัก จะเป็นรายงานข่าวที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปในแต่ละวัน แต่มีประเด็นข่าวสังคมทั่วไปที่นำเสนอในรูปแบบรายงานพิเศษ ความเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตราษฎรตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากโรงงานอบลำไยระเบิด เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2542 และประเด็นข่าววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องการเร่งทดลองสารชนิดใหม่ (สารแคลเซียมไฮโปคลอไรต์) ที่มีคุณสมบัติ เร่งลำไยออกนอกฤดูกาล เพื่อใช้ทดแทนสารโปแตสเซียมคลอไรด์ ของ สถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตรลำปาง จากการสัมภาษณ์ นาย โกศล เหลาทอง ผู้สื่อข่าวพิเศษจังหวัดลำปาง พบว่าได้กำหนดประเด็นข่าวนี้ขึ้นมาเอง

... ผมเคยทำข่าวนี้ก่อนหน้าที่จะเกิดเหตุประมาณ 1 เดือน พอเกิดเหตุการณ์ขึ้น เห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจก็เลยทำข่าวความคืบหน้าการทดลองส่งไปให้ศูนย์ข่าว...(โกศล เหลาทอง,สัมภาษณ์, 1 พฤษภาคม 2543)

จากการศึกษาพบว่าในกรณีที่มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นในส่วนภูมิภาค และเหตุการณ์นั้นเป็นที่สนใจของประชาชนทั่วประเทศ บรรณาธิการข่าวส่วนกลางจะเข้ามามีบทบาทเสริมในการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าวโดยเป็นความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในส่วนกลาง ส่วนประเด็นข่าวในพื้นที่จะปล่อยให้ศูนย์ข่าวภูมิภาคกำหนดประเด็นขึ้นเอง โดยบรรณาธิการข่าวส่วนกลางจะมอบหมายนโยบายกว้าง ๆ ในการติดตามความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น และยอมรับประเด็นข่าวที่ศูนย์ข่าวภูมิกำหนดนำเสนอ โดยการเพิ่มช่วงเวลา และระยะเวลาในการนำเสนอ เป็นพิเศษในข่าวภาคอื่น ๆ นอกเหนือจากช่วงรายงานข่าวจากศูนย์ข่าวภูมิกำหนดนั้น ประเด็นข่าวที่นำเสนอส่วนใหญ่จึงไม่แตกประเด็นออกไปจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งนี้ศูนย์ข่าวภูมิกำหนดอาจจะถูกจำกัดด้วยจำนวนบุคลากร และเวลาในการนำเสนอ รวมทั้งบรรณาธิการข่าวส่วนกลางไม่ได้เข้ามาร่วมกำหนดประเด็นข่าวเพิ่มเติมอย่างจริงจัง

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

จากการศึกษาพบว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์โรงงานอบลำไยหุงษ์ไทยเกษตรพัฒนาขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เวลาประมาณ 11.00 น. บรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิกำหนดได้แจ้งเข้ามายังบรรณาธิการข่าวส่วนกลางซึ่งได้เห็นชอบให้นำเสนอในภาคข่าว 12.04 น., 12.56น.,14.04น.,15.55 น. และ 18.00 น. (วันที่ 19 กันยายน 2542) ทุกภาคข่าวที่มีในช่วงเวลานั้น (ตารางที่ 20 ในภาคผนวก) โดยบรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิกำหนดได้เลือกประเด็นข่าวจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะสังเกตได้ว่าในวาระแรกบรรณาธิการข่าวส่วนกลางยังไม่ได้กำหนดประเด็นข่าวให้ แต่เห็นชอบ

ประเด็นข่าวที่ศูนย์ข่าวเสนาอมา และในข่าว 18.00 น. บรรณาธิการข่าวส่วนกลางได้จัดทำรายงานพิเศษโศกนาฏกรรมจากอุบัติเหตุร้ายประกอบด้วยข่าวดังกล่าวที่น่าสนใจมากขึ้น และในข่าว 19.30 น. ยังคงมีรายงานข่าวจากศูนย์ข่าวภูมิภาคในประเด็น . เร่งสืบหาสาเหตุการระเบิดที่โรงงานอบลำไย รวมถึงข่าวภาคเที่ยงคืน เวลา 00.13 น. บรรณาธิการข่าวส่วนกลางได้สรุปข่าวรวบรวมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนำเสนออีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการสรุปข่าวนำเสนอในข่าวภาคเที่ยงคืนนี้มีอย่างต่อเนื่องไปจนถึงวันที่ 22 กันยายน 2542

บรรณาธิการข่าวส่วนกลางเห็นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นข่าวใหญ่ เป็นเรื่องร้ายแรงอยู่ในความสนใจของประชาชน จึงได้ส่งทีมข่าวเฉพาะกิจ 1 ทีม ไปช่วยเสริมการทำงานของศูนย์ข่าวและนำเสนอประเด็นข่าวด้านอื่น ๆ ให้มีความหลากหลายขึ้น ในขณะที่ศูนย์ข่าวภูมิภาคจะเน้นการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินคดีเนื่องจากคุ้นเคยกับแหล่งข่าวในพื้นที่ แสดงให้เห็นถึงการเข้าไปกำกับการทำงานของศูนย์ข่าวอย่างใกล้ชิดของบรรณาธิการข่าวส่วนกลาง

วันที่ 20 กันยายน 2542 บรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิกานำเสนอความคืบหน้าการดำเนินคดีเป็นระยะ สำหรับบรรณาธิการข่าวส่วนกลางได้กำหนดประเด็นข่าวที่หลากหลายออกไป คือ เวลา 12.00 น. เสนอข่าวเงินชดเชยจากการประกันภัย ซึ่งโรงงานอบลำไยที่เกิดเหตุระเบิดอาจไม่ได้รับเงินชดเชยความเสียหายจากบริษัทประกันภัย เวลา 18.01 น. เสนอรายงานพิเศษสารอันตรายโปแตสเซียมคลอเรทสารเร่งให้ลำไยออกผลนอกฤดูกาล ที่ถูกนำมาใช้อย่างไม่ระมัดระวัง , ข่าวกระทรวงกลาโหมออกหนังสือชี้แจงเรื่อง การอนุญาตนำเข้าสารโปแตสเซียมคลอเรทในช่วงที่ผ่านมา และ รายงานพิเศษ คนไทยคนแรกที่ค้นพบสารโปแตสเซียมคลอเรทคือสุดยอดของบู๊ที่ใช้เร่งผลิตผลลำไย ซึ่งเกิดจากการร่วมแสดงความเห็นของบรรณาธิการข่าวเกษตรที่เข้าร่วมประชุมกับกองบรรณาธิการ เนื่องจากเคยนำเสนอในข่าวเกษตรมาก่อนหน้านี้ ซึ่งเป็นประเด็นข่าวที่ช่องอื่น ๆ ไม่ได้นำเสนอ เวลา 19.30 น. เสนอประเด็นข่าวเกี่ยวกับทหารเนื่องจากกรมอุตสาหกรรมทหาร กระทรวงกลาโหมเป็นผู้รับผิดชอบดูแลในการนำเข้า และจัดเก็บสารดังกล่าว และในข่าวภาคเช้า 05.30 น. บรรณาธิการข่าวส่วนกลางได้สรุปข่าวในรอบวันที่ผ่านมามานำเสนอเป็นประจำทุกวัน ไปจนถึงวันที่ 25 กันยายน 2542

วันที่ 21 กันยายน 2542 บรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิกายังคงติดตามนำเสนอ

ประเด็นข่าวอาชญากรรมเป็นข่าวความคืบหน้าการดำเนินคดีเป็นระยะ ส่วนการเข้ามากำหนด ประเด็นข่าวของบรรณาธิการข่าวส่วนกลาง จะเห็นได้ชัดเจนในรูปแบบของการรายงานพิเศษจาก ประเด็นข่าวอุบัติเหตุ และอาชญากรรม ที่รายงานตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พัฒนามาเป็น ประเด็นข่าวสังคมทั่วไป และประเด็นข่าวเศรษฐกิจ โดยในเวลา 12.00 น. เสนอรายงาน พิเศษ ความเดือดร้อนของคนหนองแค้น จังหวัดเชียงใหม่ชาวบ้านที่อยู่รอบ ๆ โรงงานหงษ์ไทย เกษตรพัฒนาที่เกิดเหตุระเบิด เวลา 18.00 น. รายงานพิเศษ อาลัย “ตาจุมปา” เหตุการณ์ โรงงานอบลำไยบริษัทหงษ์ไทยเกษตรพัฒนาจำกัดระเบิดทำให้ตระกูล ตาจุมปา ต้องสูญเสีย สมาชิกพร้อมกันหลายคน ประเด็นข่าวนี้เกิดจากความคิดของบรรณาธิการข่าวส่วนกลาง ภาย หลังที่ได้รับโทรสารรายชื่อผู้เสียชีวิตทำให้ทราบว่ามีผู้ที่มีนามสกุล ตาจุมปา เสียชีวิตถึง 8 คน ส่วนเวลา 19.31 น. เป็นรายงานพิเศษประเด็นเศรษฐกิจ เรื่องกลยุทธ์ที่โรงงานอบลำไยหงษ์ ไทยเกษตรพัฒนา ที่ให้ชาวสวนเข้าเป็นสมาชิกเพื่อรับบริการใส่ปุ๋ยผสมสารโปแตสเซียมคลอเรท ฟรี หากซื้อทั่วไปจะมีราคากิโลกรัมละ 500 บาท โดยมีเงื่อนไขต้องนำลำไยมาจำหน่ายในราคา กิโลกรัมละ 20 บาท ทางโรงงานจึงเก็บสารดังกล่าวไว้จำนวนมาก

วันที่ 22 กันยายน 2542 บรรณาธิการข่าวส่วนกลางกำหนดประเด็นข่าวสา ธารณสุขโดยเสนอในรูปแบบรายงานพิเศษพื้นที่หลุมระเบิดในโรงงานหงษ์ไทยเกษตรพัฒนา ประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบอาจได้รับอันตรายจากการสูดดมกลิ่นกำมะถัน

วันที่ 23 กันยายน 2542 ประเด็นข่าวเป็นเรื่องการเมือง เมื่อบรรณาธิการข่าวส่วน กลางได้หยิบยกประเด็นที่ฝ่ายค้านนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาตั้งกระทู้ถามรัฐบาล มีประเด็นข่าวเกี่ยว กับทหารในเรื่องที่กระทรวงกลาโหมหน่วยงานที่รับผิดชอบการขออนุญาตนำเข้าสารโปแตสเซียม คลอเรทเตรียมแก้กฎกระทรวงเพื่อจำกัดการนำเข้า พร้อมกับได้เสนอรายงานพิเศษ ห้ามพักสาร พิษที่ท่าเรือกรุงเทพเพื่อป้องกันเหตุระเบิด โดยบรรณาธิการข่าวส่วนกลางพิจารณาคุณค่าข่าวใน แง่ของความใกล้ชิด (Proximity) โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใกล้ชิดกับผู้รับสารซึ่งอาจจะเป็นความ ใกล้ชิดทางความรู้สึกหรือใกล้ชิดโดยระยะทางย่อมมีคุณค่าน่าสนใจ และคุณค่าข่าวที่มีผลกระทบ (Consequence) คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและอาจเป็นสาเหตุให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลจำนวน มาก ๆ ก็ถือว่ามีคุณค่าของความเป็นข่าว ทั้งนี้เนื่องจากเหตุการณ์โรงงานอบลำไยที่จังหวัด เชียงใหม่ระเบิดนั้นทำให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมาก โดยมีสาเหตุมาจากสารโปแตสเซียมคลอ เรทซึ่งเป็นสารเคมี ท่าเรือกรุงเทพก็เป็นอีกสถานที่หนึ่งที่จะมีสารเคมีต่าง ๆ จำนวนมากพักค้าง

เพื่อรอการชนถ่ายต่อไป ประกอบกับพื้นที่ใกล้เป็นที่พักอาศัยของชุมชนค่อนข้างหนาแน่น บรรณธิการข่าวส่วนกลางจึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับมาตรการในการจัดเก็บและป้องกันเพื่อไม่ให้ เกิดเหตุการณ์เดียวกับโรงงานอบลำไยที่จังหวัดเชียงใหม่ระเบิดขึ้นอีก

วันที่ 24 กันยายน 2542 บรรณธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคยังคงติดตามนำเสนอ ประเด็นข่าวอาชญากรรมในเรื่องของความคืบหน้าการสอบสวนคดี และการตรวจพบสารโปแตส เชียมคลอเรทเพิ่มเติม นอกจากนี้บรรณธิการข่าวส่วนกลางได้นำข่าวการตรวจพบสารโปแตส เชียมคลอเรทที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแนะนำเสนอด้วย เนื่องจากเป็นข่าวที่เป็นผลมาจากการ เข้มงวดในการตรวจสถานที่จัดเก็บเพื่อป้องกันอุบัติเหตุตามนโยบายของนายกรัฐมนตรีและรัฐ มন্ত্রীว่าการกระทรวงมหาดไทยที่ได้มอบไว้

วันที่ 25 กันยายน 2542 บรรณธิการข่าวส่วนกลางนำเสนอรายงานพิเศษ เหตุ การณ์คลังแสงหน่วยพัฒนาผลิตอาวุธจรวดต่อต้านรถถังระเบิด เน้นอุทธรณ์การวางแผนจัด ระบบป้องกันความปลอดภัยที่รัดกุมของ 2 เหตุการณ์ เป็นการเน้นย้ำถึงเพื่อป้องกันไม่ให้เหตุ การณ์เช่นเดียวกันนี้เกิดขึ้นอีก

วันที่ 26 กันยายน 2542 บรรณธิการข่าวส่วนกลางยังคงนำเสนอความเคลื่อนไหวของ นายกรัฐมนตรีเรื่องมาตรการป้องกัน

วันที่ 27 กันยายน 2542 นาย จงวุฒิ ชินวัตร เจ้าของสารโปแตสเชียมคลอเรท 25 ตันเข้ามามอบตัว บรรณธิการข่าวส่วนกลางจัดเวลาให้ศูนย์ข่าวภูมิภาครายงานในข่าวเดียวกันนี้ 2 ช่วงด้วยกันคือเวลา 11.14 น. และ 18.00 น.

วันที่ 28 กันยายน 2542 บรรณธิการข่าวส่วนกลางเสนอรายงานพิเศษ การเร่ง พื้นฟูสภาพจิตใจของชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอบลำไยระเบิด

วันที่ 29-30 กันยายน 2542 ไม่มีการเสนอข่าว

จากการศึกษาพบว่า กรณีเหตุการณ์โรงงานอบลำไยระเบิดถือเป็นเหตุการณ์ใหญ่ มีความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมาก และประชาชนให้ความสนใจถึงแม้จะเกิดขึ้นในส่วนภูมิภาคก็ตาม จึงมีการรายงานผ่านสื่อทุกแขนง บรรณาธิการข่าวส่วนกลางได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นข่าวเนื่องจากเป็นข่าวที่มีรายละเอียดมาก การเสนอข่าวจึงต้องมีความหลากหลายและครอบคลุม พร้อมทั้งส่งทีมข่าวเฉพาะกิจ 1 ทีมไปช่วยเจาะประเด็นข่าวด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังได้จัดเวลาในการนำเสนอมากเป็นพิเศษและเสนออย่างต่อเนื่องใน 10 วันแรกนับจากวันที่เกิดเหตุคือวันที่ 19-28 กันยายน 2542 และเสนอเป็นสรุปข่าวทั้งช่วงข่าวภาคดึก และข่าวภาคเช้าด้วยในช่วง 3 วันแรก

มีการนำเสนอข่าวทั้งในรูปแบบรายงานข่าว และรายงานพิเศษ โดยส่วนใหญ่ บรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคจะเสนอประเด็นข่าวอาชญากรรมข่าวความคืบหน้าของคดี ส่วนรายงานพิเศษทีมข่าวเฉพาะกิจจากส่วนกลางจะเป็นผู้รับผิดชอบ โดยบรรณาธิการข่าวส่วนกลางจะมอบหมายประเด็นข่าวเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข่าวที่มีข้อมูลเชิงลึกและหลากหลาย ดังจะเห็นได้จากรายงานพิเศษนี้

-รายงานพิเศษคนไทยคนแรกที่ค้นพบสารโปแตสเซียมคลอเรท คือสุดยอดของปุ๋ยที่ใช้เร่งผลผลิตผลลำไย

-รายงานพิเศษ อาลัย “ตาคูมปา” เหตุการณ์โรงงานอบลำไยบริษัทหงษ์ไทยเกษตรพัฒนาจำกัดระเบิดทำให้ตระกูล ตาคูมปา ต้องสูญเสียสมาชิกพร้อมกันหลายคน

-รายงานพิเศษประเด็นเศรษฐกิจ เรื่องกลยุทธ์ที่โรงงานอบลำไยหงษ์ไทยเกษตรพัฒนา ที่ให้ชาวสวนเข้าเป็นสมาชิกเพื่อรับบริการใส่ปุ๋ยผสมสารโปแตสเซียมคลอเรทฟรี

-รายงานพิเศษพื้นที่หลุมระเบิดในโรงงานหงษ์ไทยเกษตรพัฒนา ประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบอาจได้รับอันตรายจากการสูดดมกลิ่นกำมะถัน

-รายงานพิเศษ ห้ามพักสารพิษที่ทำเรือกรุงเทพเพื่อป้องกันเหตุระเบิด

-รายงานพิเศษ การเร่งฟื้นฟูสภาพจิตใจของชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากโรงงานอบลำไยระเบิด

จากการศึกษาจะเห็นความสัมพันธ์ในลักษณะของการเลือกประเด็นข่าว โดยอำนาจการกำหนดประเด็นข่าวต่าง ๆ บรรณาธิการข่าวส่วนกลางจะเป็นผู้ควบคุมเกือบทั้งหมด

ทำให้การเสนอข่าวไม่เพียงแต่จะเสนอเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นเท่านั้น ยังเพิ่มประเด็นที่หลากหลายจากมุมมองที่แตกต่างออกไปจากมุมมองของบรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคที่อาจจะมีมุมมองเฉพาะในภูมิภาคเท่านั้น ทำให้ข่าวมีคุณภาพน่าติดตามและผู้รับสารได้รับประโยชน์ ซึ่ง นาย สุภาพชาย บุตรจันทร์ บรรณาธิการข่าวผู้รับผิดชอบข่าวภูมิภาค ให้ความเห็นว่า

...เป็นการช่วยกันคิดช่วยกันทำมากกว่าที่จะให้ บก. ภูมิภาคคิดและทำฝ่ายเดียว ข่าวทุกข่าวหากจะเสนอให้เป็นข่าวคุณภาพ ข่าวนั้นจะต้องผ่านการพูดคุยเพื่อกำหนดแนวทางการนำเสนอเพื่อให้มีความลึกและน่าสนใจ...(สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2543)

อาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวโทรทัศน์ระหว่างศูนย์ข่าวในส่วนภูมิภาคกับสถานีแม่ข่ายของช่อง 7 บรรณาธิการข่าวส่วนกลางจะทำหน้าที่ผู้ปิดเปิดประตูสาร (Gatekeeper) ที่สำคัญในการคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าวที่จะนำเสนอ โดยจะเข้าไปกำหนดทิศทางและควบคุมข่าวมากขึ้น ในกรณีเกิดเหตุการณ์สำคัญขึ้นในส่วนภูมิภาค

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สทท.11

จากการศึกษาพบว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น บรรณาธิการข่าวส่วนกลางเมื่อได้รับรายงานจากบรรณาธิการข่าวสถานีย่อยจังหวัดเชียงใหม่เห็นว่าเป็นเหตุการณ์ใหญ่จึงได้ให้สถานีย่อยจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งอยู่ในพื้นที่รายงานข่าวออกอากาศในเวลา 12.00 น., 14.00 น. 18.30 น. และ 19.00 น. โดยจัดลำดับความสำคัญไว้เป็นข่าวแรก (ตารางที่ 21 ในภาคผนวก) ซึ่งประเด็นข่าวทั้งหมดเป็นการรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นและการเข้าให้ความช่วยเหลือของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงประเด็นการตรวจสอบพื้นที่เพื่อหาสาเหตุการระเบิดของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยและผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ประเด็นข่าวถูกกำหนดมาจากบรรณาธิการข่าวสถานีย่อยจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งโดยปกติจะรับผิดชอบผลิตข่าวที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่เพื่อออกอากาศในช่วงการรายงานข่าวท้องถิ่น รวมทั้งส่งไปให้บรรณาธิการข่าวของสำนักประชาสัมพันธ์เขต 3 จังหวัดลำปาง (ศูนย์ข่าวภูมิภาค สทท.11 ภาคเหนือตอนบน) เพื่อคัดเลือกออกอากาศในช่วงการรายงานข่าว

ภูมิภาค สถานีย่อยจังหวัดเชียงใหม่มีบุคลากรและเครื่องมือพร้อมในการผลิตข้าวเหมือนกับศูนย์ข้าวภูมิภาคอื่น ๆ แต่บุคลากรน้อยกว่า

ในกรณีนี้ทางบรรณาธิการข่าวส่วนกลาง จึงได้ประสานโดยตรงกับบรรณาธิการข่าวสถานีย่อยในการนำเสนอข่าวเสมือนเป็นศูนย์ข้าวภูมิภาคอีกศูนย์ข่าวหนึ่ง เนื่องจากอยู่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ และเป็นคนในพื้นที่มีความคุ้นเคยกับแหล่งข่าว ทั้งนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงสถานีย่อยจังหวัดเชียงใหม่ในนามของศูนย์ข้าวภูมิภาคต่อไป

วันที่ 20 กันยายน 2542 บรรณาธิการข่าวส่วนกลางได้สรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนำเสนอในข่าวภาคเช้า 07.30 น. โดยนำข่าวนำวันที่ 19 กันยายน มาเรียบเรียงใหม่ มีรายงานพิเศษจากศูนย์ข้าวภูมิภาค เรื่องสารโปแตสเซียมคลอไรด์ซึ่งนอกจากจะมีอันตราย ทำให้เกิดแรงระเบิดแล้วนักวิชาการเกษตรยังเห็นว่า สารพิษที่ตกค้างที่ผลลำไยจะทำให้ลำไยอายุสั้น และในเวลา 12.00 น. ได้รายงานข่าวรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขที่เดินทางไปตรวจพื้นที่สั่งการให้ซ่อมโรงพยาบาลที่เสียหายจากเหตุระเบิดให้เสร็จภายใน 2 เดือน ส่วนบรรณาธิการข่าวส่วนกลางได้นำเสนอข่าวต่อเนื่องกันในประเด็นการควบคุมการครอบครองสาร โปแตสเซียมคลอไรด์เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นอีก มีความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สำหรับข่าว 18.30 น. ซึ่งเป็นเวลาของการรายงานข่าวภูมิภาคไม่มีการรายงานเหตุการณ์นี้ แต่บรรณาธิการข่าวส่วนกลางได้จัดลำดับนำเสนอเป็นข่าวแรกในภาคข่าว 19.00 น. มีประเด็นความคับหน้ายอดผู้เสียชีวิต และการช่วยเหลือจากกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

วันที่ 21 กันยายน 2542 การกำหนดประเด็นข่าวจะเป็นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และในกรุงเทพฯ โดยบรรณาธิการข่าวส่วนกลางเสนอประเด็นการป้องกันอุบัติเหตุ มีข่าวรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมสั่งการให้ตรวจสอบโรงงานที่มีสารโปแตสเซียมคลอไรด์ไว้ในครอบครอง หากพบว่ามีมากเกินไปให้ขนย้ายออกจากโรงงาน ข่าวรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระบุว่า กระทรวงกลาโหมมีหน้าที่ควบคุมสารโปแตสเซียมคลอไรด์เนื่องจากเป็นสารอันตราย ส่วนบรรณาธิการข่าวศูนย์ข้าวภูมิภาคเสนอประเด็นข่าว ญาติผู้เสียชีวิตจากโรงงานอบลำไยระเบิด ทำบุญอุทิศส่วนกุศล

และความคืบหน้าการหาสาเหตุระเบิดโดยตำรวจสรุปผลการสอบสวนทราบว่าเกิดจากการผสมสารเคมีผิดพลาด รวมถึงประเด็นข่าวการป้องกันอุบัติเหตุจากการที่นายกรัฐมนตรีเดินทางไปตรวจที่เกิดเหตุและได้สั่งการให้ 4 กระทรวงติดตามสถานที่เก็บสารโปแตสเซียมคลอไรด์ว่าเก็บไว้ อย่างถูกต้องหรือไม่ ขณะนี้พบว่ามี 29 จังหวัดมีสารดังกล่าวประมาณกว่า 1 ล้านกิโลกรัม

วันที่ 22 กันยายน 2542 ศูนย์ข่าวภูมิภาคเสนอประเด็นข่าวการตรวจพบสารโปแตสเซียมคลอไรด์ 25 ตันในบ้านร้างอำเภอสนก้าแพง เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจค้นพบสารโปแตสเซียมคลอไรด์ 25 ตันที่อำเภอสนก้าแพงโดยมีบริษัทหม่อนไหมเป็นเจ้าของ(ไม่ระบุชื่อเจ้าของ) ในขณะที่หัวหน้าพรรคไทยรักไทยปฏิเสธว่าไม่เกี่ยวข้อง และพบสารดังกล่าวเพิ่มอีก 3.3 ตันกลางเมืองเชียงใหม่ รายงานพิเศษในประเด็นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทดลองหาสารชนิดใหม่ที่มีคุณสมบัติเร่งให้ลำใยออกดอกนอกฤดูกาล ของสถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตรลำปาง ซึ่งบรรณาธิการข่าวส่วนกลางนำมาเสนอในช่วงเวลา 19.00 น.

วันที่ 23 กันยายน 2542 ศูนย์ข่าวภูมิภาคเสนอประเด็นข่าวการตรวจพบสารโปแตสเซียมคลอไรด์ 25 ตันในบ้านร้างอำเภอสนก้าแพง อย่างต่อเนื่องมีข่าวตำรวจออกหมายจับ นาย จงวุฒิ ชินวัตร หลานชายหัวหน้าพรรคไทยรักไทยข้อหาใส่สารโปแตสเซียมคลอไรด์ไว้ในครอบครอง 25 ตัน โดยบรรณาธิการข่าวส่วนกลางจัดลำดับนำเสนอในช่วงเวลา 19.00 น. สำหรับข่าวการตรวจสารปนเปื้อนในน้ำและอากาศของกรมควบคุมมลพิษ ศูนย์ข่าวภูมิภาคเสนอข่าวการยืนยันไม่พบสารพิษปนเปื้อนในแหล่งน้ำและอากาศ จึงไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าประเด็นปัญหาต่อสุขภาพ ในช่วงช่วงนี้มีประเด็นข่าวทางการเมืองกรณีนายกรัฐมนตรีตอบกระทู้ต่อสภาผู้แทนราษฎร ถึงการช่วยเหลือผู้ประสบภัย และประเด็นข่าวรองผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน เป็นประธานในพิธีมอบเงินบริจาค ผู้เสียชีวิต 21 ศพ และการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ ในช่วงเวลา 12.00 น. บรรณาธิการข่าวส่วนกลางเสนอข่าวผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตรวจความพร้อมเรียบร้อยในการขนถ่ายสารเคมีโปแตสเซียมคลอไรด์ จำนวน 25 ตันที่การทำเรือแห่งประเทศไทยเมื่อคืนที่ผ่านมาโดยเน้นประเด็นไปที่การป้องกันอุบัติเหตุในการขนส่ง

วันที่ 24 กันยายน 2542 ในช่วงเวลา 19.00 น. บรรณาธิการข่าวส่วนกลางเสนอประเด็นข่าวที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศึกษารายละเอียดของการใช้สารโปแตสเซียมคลอไรด์ ว่า ได้ผลจริงหรือไม่ในการเร่งการออกดอกของผลไม้

ในช่วงภาค 17.00 น. ซึ่งเป็นเวลาข่าวท้องถิ่นภาคกลาง บรรณาธิการข่าวส่วนกลางเสนอข่าวปลัดจังหวัดสมุทรสงครามออกตรวจการเก็บรักษาสารโปแตสเซียมคลอไรด์ ที่อำเภอบางคนที พบสารเพียง 64.5 กิโลกรัม ไม่เกินกว่าที่ได้รับอนุญาต เนื่องจากเป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชน และถือเป็นนโยบายของรัฐบาลที่นายกรัฐมนตรีได้กำชับให้แต่ละจังหวัดดูแลการจัดเก็บก่อนหน้า และในช่วงภาค 22.00 น. เสนอข่าวการตรวจพบสารโปแตสเซียมคลอไรด์ 10 กิโลกรัม ที่จังหวัดบุรีรัมย์ แต่ได้รับอนุญาตถูกต้อง

วันที่ 25 กันยายน 2542 บรรณาธิการข่าวส่วนกลางยังคงติดตามประเด็นข่าว นายจวงวุฒิ ชินวัตร เจ้าของสารโปแตสเซียมคลอไรด์ 25 ตัน ที่ยังไม่เข้ามามอบตัวกับตำรวจ โดยโยงเรื่องไปเกี่ยวข้องกับ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยในฐานะเป็นญาติกัน และยังคงเสนอความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยศูนย์ข่าวภูมิภาคเสนอเป็นรายงานพิเศษ ราษฎรสันป่าตองที่ประสบเหตุโรงงานอบลำไยระเบิด เข้ายื่นหนังสือขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ ซึ่งรายงานพิเศษนี้บรรณาธิการข่าวส่วนกลางนำมาเสนออีกครั้งในช่วงภาค 07.30 น.

จากศึกษาพบว่า การนำเสนอข่าวกรณีโรงงานอบลำไยระเบิดที่จังหวัดเชียงใหม่ของ สทท.11 ผู้กำหนดประเด็นข่าวจะเป็นไปในลักษณะของการแบ่งตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ กล่าวคือ หากมีเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวเกิดขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ บรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคจังหวัดเชียงใหม่จะเป็นผู้กำหนดและนำเสนอในช่วงเวลาที่บรรณาธิการข่าวส่วนกลางจัดไว้ให้ ส่วนความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครบรรณาธิการข่าวส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนด และนำข่าวทั้งหมดมาจัดลำดับการนำเสนอในแต่ละช่วงเวลาการเสนอข่าว การพัฒนาการของประเด็นข่าวจึงเป็นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่มีความหลากหลาย ความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวที่เกิดขึ้นจึงเป็นไปอย่างหลวม ๆ

จากการศึกษาการความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวโทรทัศน์ระหว่างศูนย์ข่าวกับสถานีแม่ข่าย ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 3 ช่องนี้พบว่า ในกรณีเกิดเหตุการณ์สำคัญขึ้นในส่วนภูมิภาค การนำเสนอข่าวของศูนย์ข่าวภูมิภาคประเด็นข่าวส่วนใหญ่เป็นการทำข่าวตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การมองประเด็นข่าวยังไม่กว้าง ส่วนใหญ่จะมองประเด็นด้านอาชญากรรมคือรายงานข่าวความคืบหน้าของคดี และประเด็นเฉพาะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดกระบวนการทำ

ข่าวคือ เริ่มจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสื่อมวลชนนำเกณฑ์ในการเลือกข่าวเข้าไปจับแล้วรายงานสู่สาธารณชน แต่ในความเป็นจริงเรื่องบางเรื่องควรจะขยายผลออกไปได้อีก

เหตุการณ์ → เกณฑ์เลือกข่าว → รายงานข่าว → ความสนใจในข่าว

จากเหตุการณ์เดียวกันเนื้อหาข่าวจึงไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ที่สังเกตได้จากการศึกษาพบว่าช่อง 7 ได้นำเสนอประเด็นข่าวแตกต่างจากช่องอื่น ๆ ในรูปแบบการรายงานพิเศษโดยเกิดจากบรรณาธิการข่าวส่วนกลางเข้าไปกำกับและควบคุมประเด็นที่จะนำเสนอ ทำให้ได้ประเด็นข่าวมีการพัฒนาการของประเด็นข่าวที่หลากหลาย ครอบคลุมเนื้อหา และเจาะลึกข้อมูลได้มากกว่าช่อง 5 และ สทท.11 มีมุมมองในภาพรวมทั้งประเทศไม่เพียงแต่เฉพาะในส่วนภูมิภาคเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีโครงสร้างองค์กรที่บริหารโดยเอกชนที่ต้องแข่งขันเพื่อหวังผลทางธุรกิจ บุคลากรต้องกระตือรือร้นในการพัฒนางานให้ได้รับความนิยมนอย่างสูงสุด เพื่อความอยู่รอดขององค์กรและผู้ปฏิบัติงานเอง ในส่วนของผู้บริหาร คือ นาง สุรางค์ เปรมปรีดี ที่มีอำนาจในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายข่าวได้ลงมาดูแลงานข่าวด้วยตัวเองทำให้รับรู้ถึงอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและแก้ปัญหาได้ทันที โดยเฉพาะกรณีเกิดข่าวด่วนเหตุการณ์สำคัญที่อาจจะต้องแทรกในระหว่างรายการที่มีค่าโฆษณา ผู้ปฏิบัติไม่กล้าตัดสินใจทำให้เสนอข่าวช้ากว่าช่องอื่น ๆ

แต่ในขณะเดียวกันหากมองในแง่ของควมมีอิสระ ที่จะเสนอข่าวตามมุมมองของผู้ที่ทำงานในส่วนภูมิภาคก็จะเป็นสะท้อนมุมมองอีกด้านหนึ่ง ซึ่งจะเป็นผลดีที่ผู้ชมทั่วประเทศจะได้ทราบและแลกเปลี่ยนข่าวสารผ่านสื่อมวลชนจากแต่ละพื้นที่ด้วยข่าวที่เป็นเนื้อแท้ของข่าวภูมิภาคจริง ๆ โดยไม่มีแนวคิดจากส่วนกลางมาเบี่ยงเบนทิศทางประเด็นข่าว ในช่วงเวลาการรายงานข่าวภูมิภาคโดยเฉพาะ แต่สำหรับข่าวที่เกิดขึ้นในภูมิภาคและมีพัฒนาการไปสู่ข่าวระดับประเทศแล้วการเข้ามากำหนดประเด็นทิศทางข่าวของบรรณาธิการข่าวส่วนกลางจะช่วยให้มีการกำหนดประเด็นข่าวที่กว้างขวางขึ้น และจะช่วยให้ผู้ที่ทำงานในศูนย์ข่าวภูมิภาคได้เรียนรู้การกำหนดประเด็นข่าว และนำไปเป็นแนวทางขยายผลการกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคให้มีคุณภาพต่อไป

ความสัมพันธ์ในการกำหนดประเด็นข่าวระหว่างศูนย์ข่าวในส่วนภูมิภาคกับ สถานีแม่ข่ายกรณีการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

จากการศึกษาพบว่า มีบางกรณีที่บรรณาธิการข่าวส่วนกลางไม่ได้เข้าร่วมในการกำหนดประเด็นข่าว การนำเสนอข่าวจึงสะท้อนมุมมองของผู้ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคได้ค่อนข้างชัดเจน โดยบรรณาธิการข่าวส่วนกลางเพียงแต่รับทราบว่าจะมีการนำเสนอ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำการเสนอข่าวกรณีการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งบรรณาธิการข่าวส่วนกลางไม่ได้เข้าร่วมในการกำหนดประเด็นข่าว โดยปล่อยให้บรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคเป็นผู้กำหนดประเด็นข่าวในการนำเสนอ

การจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีผลบังคับใช้ในปี 2542 เป็นปีแรกตามที่พระราชบัญญัติองค์กรปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่ละจังหวัดออกข้อบัญญัติเพื่อจัดเก็บภาษีน้ำมัน เพื่อนำรายได้ไปบำรุงท้องถิ่นในกรณีนี้มีความเคลื่อนไหวเกิดขึ้นใน 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. กลุ่มของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. กลุ่มของผู้ประกอบการสถานีบริการค่าน้ำมันและหอการค้าจังหวัด
3. กลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีน้ำมัน

จากการศึกษาพอจะสรุปประเด็นข่าวที่นำเสนอได้ว่า กลุ่มที่ 1 และ 2 ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียต่อกรณีดังกล่าว ต่างฝ่ายต่างอ้างความจำเป็นเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยกลุ่มของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องการให้มีการจัดเก็บโดยให้เหตุผลว่าภาษีที่เก็บได้จะนำกลับมาพัฒนาท้องถิ่น ในขณะที่กลุ่มของผู้ประกอบการสถานีบริการค่าน้ำมันและหอการค้าจังหวัดขอให้มีการชะลอการจัดเก็บออกไปก่อน เนื่องจากภาวะราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้นอ้างว่าจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชน สำหรับกลุ่มที่ 3 เป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่บ้าง เช่น สรรพสามิตจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และนักการเมือง

จากการศึกษาพบว่าตลอดเดือน กันยายน 2542 สถานีโทรทัศน์ ช่อง 5 ช่อง 7 และ สทท.11 นำเสนอข่าวดังกล่าวเป็นระยะ ๆ โดยส่วนใหญ่จะนำเสนอในช่วงของการรายงานข่าว

จากศูนย์ข่าวภูมิภาค ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอการกำหนดประเด็นข่าวในกรณีดังกล่าวในรูปแบบของตาราง (ตารางที่ 22, 23 และ 24 ในภาคผนวก) พบว่ามีประเด็นข่าวที่นำเสนอ ดังนี้

สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

จากตารางการกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคกรณีการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ช่อง 5 (ตารางที่ 22 ในภาคผนวก) พบว่า ช่อง 5 นำเสนอข่าวดังกล่าวในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 1

วันที่ 17 กันยายน 2542

เวลา 12.00 น.

1. ประธานสหพันธ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย ไม่เห็นด้วยกับการยกเลิกหรือยืดระยะเวลาการเก็บภาษีน้ำมันบำรุงท้องถนน เช่นเดียวกับที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร ส่วนประชาชนไม่ต้องการให้เก็บภาษีน้ำมันอีกเพราะเป็นการเก็บภาษีที่ซ้ำซ้อน
2. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ยืนยันต้องจัดเก็บภาษีน้ำมันต่อไปและจะไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชน เพราะเงินที่ได้มาเป็นเงินพัฒนาจังหวัด
  - ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงากล่าวว่า การเก็บภาษีน้ำมันไม่สร้างความเดือดร้อนต่อประชาชน
  - องค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง มีมติให้เก็บภาษีน้ำมันเพิ่มลิตรละ 4.46 สตางค์
  - ด้าน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลกล่าวว่า จำเป็นต้องเก็บภาษีน้ำมันเนื่องจากปฏิบัติตามกฎหมาย อบจ.
  - ด้าน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา กล่าวว่ารัฐบาลควรหาทางแก้ไขปัญหาสำหรับผู้ประกอบการค่าน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ไม่เห็นด้วยกับการจัดเก็บและควรชะลอการจัดเก็บภาษีออกไป

วันที่ 18 กันยายน 2542

เวลา 17.00 น.

1. ที่ประชุม อบจ.ยโสธร มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ชะลอการเก็บภาษีน้ำมันออกไปอีก 1 ปี เพื่อให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน

วันที่ 21 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดน่าน ชี้แจงถึงการจัดเก็บภาษีน้ำมันตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ได้กว่า 6 แสนบาท
  - ด้านนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายกล่าวว่า ภาษีน้ำมันดังกล่าวจัดเก็บได้ 2 ล้านบาทเศษ
  - นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ยอมรับราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นสร้างความไม่สบายใจแก่ อบจ.เช่นกัน แต่ทางผู้ประกอบการปั้มน้ำมันให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

วันที่ 28 กันยายน 2542

เวลา 12.00 น.

1. สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาได้ทบทวนจะชะลอการจัดเก็บภาษีน้ำมันออกไปอีก 6 เดือน

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 2

วันที่ 15 กันยายน 2542

เวลา 12.00 น.

1. ประธานหอการค้าเขต 7 เรียกร้องให้ชะลอการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดออกไปอย่างน้อย 2 ปี เนื่องจากเป็นการเก็บภาษีซ้ำซ้อน

วันที่ 18 กันยายน 2542

เวลา 17.00 น.

1. ชมรมผู้ค้าปลีกน้ำมันเชื้อเพลิง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชูปีดปั้มประท้วงอบจ.จังหวัดยี่นยันจะเก็บภาษีน้ำมัน ขณะที่รถโดยสารเตรียมขึ้นค่าโดยสาร

วันที่ 21 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. ผู้ประกอบการน้ำมันในจังหวัดกำแพงเพชรเข้าพบ อบจ. ขอให้ชะลอการจัดเก็บภาษีน้ำมันออกไป

วันที่ 24 กันยายน 2542

เวลา 12.00 น.

1. ตัวแทนผู้ประกอบการค่าน้ำมันพังกาเรียกร้อง อบจ.ชะลอการจัดเก็บภาษีน้ำมัน มิฉะนั้นจะส่งรายชื่อประชาชน 5 หมื่นคน เสนอขอยกเลิกการจัดเก็บ
  - ผู้ค่าน้ำมันในจังหวัดยะลาเสนอให้ทบทุนและชะลอการจัดเก็บภาษีน้ำมันจนกว่าเศรษฐกิจจะดีขึ้น

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 3

วันที่ 1 กันยายน 2542

เวลา 12.00 น.

1. สรรพสามิตจังหวัดนครศรีธรรมราช ยืนยัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ยังไม่ได้จัดเก็บภาษีน้ำมันในขณะนี้

วันที่ 23 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. ปัญหาการขอเลื่อนการเก็บภาษีน้ำมันของ อบจ.นายโสมณ เพชรสว่าง รองประธานสภาคนที่ 1 กล่าวว่า ไม่ใช่ความขัดแย้งเพื่อพรรคใด พรรคหนึ่งแต่เป็นเรื่องของการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 1-2

วันที่ 27 กันยายน 2542

เวลา 12.00 น.

1. ประธานหอการค้าจังหวัดบุรีรัมย์ ไม่เห็นด้วยกับการจัดเก็บ ภาษีน้ำมันของ อบจ. เพราะซ้ำซ้อนกับที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บอยู่ ขณะที่ผู้ค่าน้ำมันรายย่อยทยอยเสียภาษีแล้ว
  - ด้าน อบจ.มุกดาหารรับจะนำข้อเรียกร้องของผู้ประกอบการค่าน้ำมันให้ชะลอการจัดเก็บเข้าที่ประชุมสภา อบจ.เร็ว ๆ นี้

จากการศึกษาพบว่าการนำเสนอข่าวการเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วน

จังหวัดของช่อง 5 บรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคเป็นผู้กำหนดประเด็นข่าว โดยข่าวส่วนใหญ่จะเป็นข่าวที่ผู้สื่อข่าวพิเศษส่งเข้ามายังศูนย์ข่าวและบรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกออกอากาศ การนำเสนอมีทั้งรูปแบบของการรวมข่าวจากจังหวัดต่าง ๆ ต่อเข้าเป็นข่าวเดียวกัน หรือเป็นข่าวความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง การนำเสนอจะให้ความสำคัญในการนำเสนอความเห็นของแต่ละกลุ่มใกล้เคียงกัน และในแต่ละข่าวจะนำเสนอเพียงความเห็นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่ได้นำเสนอความเห็น 2 ด้านและไม่ได้ให้รายละเอียดความเป็นมาของปัญหามากนัก มีเพียงประเด็นการขอชะลอการจัดเก็บภาษีน้ำมันจากกลุ่มผู้ประกอบการค้าน้ำมัน และความต้องการจัดเก็บภาษีดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยในแต่ละข่าวจะนำเสนอเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ให้อะไรละเอียดถึงความเป็นมาของปัญหา ประเด็นข่าวที่กำหนดโดยบรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคและผู้สื่อข่าวพิเศษยังไม่หลากหลายและเจาะลึกเท่าที่ควร

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

จากตารางการกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคกรณีการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ช่อง 7 (ตารางที่ 23 ในภาคผนวก) พบว่าช่อง 7 นำเสนอข่าวดังกล่าวในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 1

- ไม่มี

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 2

วันที่ 10 กันยายน 2542

เวลา 09.05 น.

1. ประธานสหพันธ์ผู้ค้าน้ำมันภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบน แฉลงการณ์จะไม่จัดเก็บภาษีบาร์จ อบจ. แต่ให้ทุกปีขึ้นราคาขายปลีกหน้าปั้มลิตรละ 5 สตางค์ แล้วนำเงินส่วนเพิ่มนี้ส่งให้ อบจ. พร้อมทั้งเรียกร้องให้ประชาชนออกมาแสดงพลังประชาพิจารณ์เกี่ยวกับการเก็บ

ภาษีดังกล่าว

วันที่ 20 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น. 1. ผู้ประกอบการน้ำมันรายย่อยจังหวัดกระบี่ยินยอมชำระ ภาษีน้ำมันเพิ่ม 5 เปอร์เซ็นต์ เพื่อนำเงินไปบำรุงท้องถิ่นดังกล่าว ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคมากนัก

เวลา 09.05 น. 1. สถานีน้ำมันหลายแห่งในจังหวัดเชียงใหม่ เสนอให้ชะลอการจัดเก็บ ภาษีบำรุงท้องถิ่นของ อบจ. เนื่องจากต้องชำระผ่านสรรพสามิตอยู่แล้ว

วันที่ 21 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น. 1. ประธานชมรมผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงจังหวัดบุรีรัมย์ ยื่นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้พิจารณาการเก็บภาษีน้ำมันของ อบจ. หากไม่ได้รับการแก้ไขจะปิดปั้มน้ำมันทั้งจังหวัด

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 3

วันที่ 21 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น. 1. นาย ชำนิ คักดิเศรษฐ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยยืนยันการเก็บภาษีน้ำมันเพิ่ม 5 เปอร์เซ็นต์ ของ อบจ. ไม่กระทบต่อผู้ประกอบการปั้มน้ำมัน

วันที่ 24 กันยายน 2542

เวลา 09.30 น. 1. นาย สุพจน์ ลาวณศิริ รองผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี ประชุมพิจารณาแก้ไขปัญหาการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น จากผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันที่ยังคงยืนยันให้รัฐบาลลดภาษีน้ำมันหรือหามาตรการช่วยเหลือด่วน

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 1 และ 2

วันที่ 21 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น. 1. ผู้ประกอบการปั้มน้ำมันจังหวัดตรัง ขอให้ อบจ. ชะลอการจัดเก็บภาษี

น้ำมันแต้สกา อบจ.มีมติไม่ชะลอการเก็บภาษีดังกล่าว

วันที่ 21 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. ผู้ประกอบการค้าน้ำมันในจังหวัดขอนแก่น ยื่นข้อเสนอต่อ อบจ. ให้ชะลอการจัดเก็บภาษีน้ำมันออกไป 2 ปี และให้ลดภาษีลงเหลือลิตรละ 1 สตางค์
  - ผู้ประกอบการค้าน้ำมัน และสมาชิกสภา อบจ.มุกดาหาร ทหารเรือแนวทางแก้ปัญหาการเก็บภาษีน้ำมันของ อบจ. ได้ข้อสรุปว่า อบจ.สามารถแก้ไขกฎหมายท้องถิ่นได้ โดยจะนำเข้าพิจารณาในการประชุมสภา อบจ.ต่อไป
  - นายก อบจ.อุบลราชธานี ให้ผู้ประกอบการค้าน้ำมันยื่นเสียภาษีนำส่ง อบจ.ลิตรละ 4.54 สตางค์ เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการแบกภาระจนเกินไป

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 1 และ 3

วันที่ 25 กันยายน 2542

เวลา 05.30 น.

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา เรียกประชุมเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดเก็บภาษีน้ำมันของ อบจ. ได้ข้อสรุปให้ อบจ. ชะลอการจัดเก็บภาษีดังกล่าวไปก่อน โดยทาง อบจ.ยะลา รับปากจะนำเสนอต่อสภา อบจ.ให้มีการประชุมและมีมติชะลอต่อไป

จากการศึกษาพบว่าบรรณาธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคเป็นผู้กำหนดประเด็นข่าวในการนำเสนอโดยเน้นการนำเสนอข่าวจากกลุ่มผู้ประกอบการน้ำมัน แต่ก็พบว่าได้นำเสนอข่าวจากทั้ง 2 กลุ่มในข่าวเดียวกัน โดยประเด็นข่าวส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการขอชะลอการจัดเก็บภาษีน้ำมันจากกลุ่มผู้ประกอบการค้าน้ำมัน และความต้องการจัดเก็บภาษีดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ข่าวดังกล่าวนำเสนอทั้งในช่วงการรายงานข่าวภาคเช้า และช่วงการรายงานข่าวเศรษฐกิจ

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สทท.11

จากตารางการกำหนดประเด็นข่าวภูมิภาคกรณีการจัดเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สทท.11 (ตารางที่ 24 ในภาคผนวก) พบว่า สทท.11 นำเสนอข่าวดังกล่าวในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 1

วันที่ 10 กันยายน 2542

เวลา 17.00 น.

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งระบุสถานประกอบการค่าน้ำมัน 30 รายจาก 110 รายยังไม่จ่ายภาษีน้ำมันให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

วันที่ 20 กันยายน 2542

เวลา 18.30 น.

1. ประธานองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่เห็นด้วยที่กระทรวงมหาดไทย สั่งการให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ออกมารับเรื่องร้องเรียนให้ทบวงกฎหมายการเก็บภาษีน้ำมันของ อบจ. จากชมรมผู้ค้าน้ำมัน
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช จะยังไม่เก็บภาษีน้ำมัน ในขณะนี้ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้น

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 2

วันที่ 5 กันยายน 2542

เวลา 18.30 น.

1. ชมรมผู้ค้าน้ำมันจังหวัดสงขลายื่นหนังสือถึงจังหวัดสงขลา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ให้ชะลอการจัดเก็บภาษีน้ำมัน

วันที่ 8 กันยายน 2542

เวลา 18.30 น.

1. สมาพันธ์ผู้ค้าน้ำมันภาคเหนือ ตอนล่าง และภาคกลางตอนบนคัดค้านการเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และขอให้กรมการปกครองตรวจสอบข้อบัญญัติของ อบจ. ว่าขัดกับระเบียบบริหารราชการ

แผ่นดินหรือไม้

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 3

วันที่ 13 กันยายน 2542

เวลา 18.30 น. 1. นายธานี คักดีเศรษฐ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย สั่งการกรมการปกครอง ตรวจสอบข้อบัญญัติการจัดเก็บภาษีน้ำมันของ อบจ. เพื่อหาแนวทางการจัดเก็บภาษีน้ำมันในอัตราเดียวกันทั่วประเทศ

วันที่ 25 กันยายน 2542

เวลา 17.00 น. 1. รองผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร ขอให้ อบจ. นำเรื่องการชะลอการจัดเก็บภาษีน้ำมันเข้าสู่ที่ประชุมสภา อบจ. ให้พิจารณา ตามข้อเรียกร้องของกลุ่มผู้ประกอบการค้าน้ำมัน

ประเด็นข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ 1 และ 2

วันที่ 20 กันยายน 2542

เวลา 18.30 น. 1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ยืนยันจะเก็บภาษีน้ำมันต่อไป แต่ประธานหอการค้า ส่วนชมรมผู้ค้าน้ำมันที่ออกมาคัดค้าน และมีปั้มน้ำมันหลายแห่งเสียภาษีน้ำมันแล้วไม่นำส่ง อบจ.

จากการศึกษาพบว่า สทท.11 การนำเสนอข่าวการเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น บรรณธิการข่าวศูนย์ข่าวภูมิภาคเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกและกำหนดประเด็นข่าว และจะให้ความสำคัญในการนำเสนอความเห็นของแต่ละกลุ่มใกล้เคียงกัน โดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการหาแนวทางแก้ไข ทั้งนี้จากเวลาที่นำเสนอในข่าวภูมิภาค ประมาณ 2-2.30 นาทีทำให้เสนอข่าวได้ละเอียดได้ทราบถึงที่มาที่ไปของข่าว

การเสนอข่าวการเก็บภาษีน้ำมันขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนี้ เนื้อหาข่าวหลักมีเพียงกลุ่มที่ออกมาเคลื่อนไหว 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ประกอบการปั้มน้ำมัน และ กลุ่มนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในส่วนของประชาชนซึ่งเป็นทั้งผู้ที่ต้องจ่ายภาษีเพิ่มในขณะเดียวกันก็ได้

รับประโยชน์จากรายได้ดังกล่าวที่จะนำกลับมาพัฒนาท้องถิ่นกลับไม่ได้รับการกล่าวถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นข่าวที่ไม่น่าสนใจ และสะท้อนให้เห็นว่าบางครั้งผู้สื่อข่าวพิเศษในส่วนภูมิภาคจะทำข่าวมาในลักษณะการสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น